

GÖTEBORGS UNIVERSITET
Utbildnings- och forskningsnämnden för lärarutbildning

Varför har vi läxor?

En undersökning om lärares syfte med läxor

Linda Johansson
Maria Törnqvist

LAU 350 Människan i världen III

Handledare: Pia Williams

Rapportnummer: HT06-2611-026

Abstract

Examinationsnivå: Examensarbete 10p Nya lärarprogrammet

Titel: Varför har vi läxor? En undersökning om lärares syfte med läxor

Författare: Linda Johansson & Maria Törnqvist

Termin och år: HT 06

Institution: Institutionen för pedagogik och didaktik, Göteborgs universitet

Handledare: Pia Williams

Rapportnummer: HT06-2611-026

Nyckelord: läxa, syfte, lärande, färdighetsträning och mål

Sammanfattning

Syftet med uppsatsen är att ta reda på av vilken anledning lärare inom grundskolan ger läxor och vilka pedagogiska intentioner som ligger bakom. Vår huvudfråga är vilken den främsta anledningen är till att lärare ger läxor. För att undersöka vad lärare har för syfte med att ge läxor har vi gjort en enkätundersökning på fyra kommunala grundskolor bland lärare som arbetar i år F-9. Dessutom har vi tittat på tidigare forskning om läxor och den politiska debatten i media. Det vi kom fram till är att det finns en splittrad syn på syftet med läxor bland lärare, men i vår undersökning blev resultatet att det främsta syftet med läxor är färdighetsträning. Två andra orsaker till att ge läxor var att lära eleverna att ta ansvar och att öva upp studietekniken. Det verkar finnas en läxtradition på skolorna och därför anser vi det viktigt att ha ett utarbetat syfte med att ge läxor och att dessa bidrar till elevernas lärande. Läxor tas inte upp i dagens läroplan eller i lärarutbildningen men det upptar ändå en stor del av skolans verksamhet därför är det viktigt att lärare reflekterar och problematiserar metoden läxor så att de inte bara ges av gammal vana.

Förord

Vi vill börja med att tacka alla lärare som har deltagit i vår enkätundersökning om läxor. Vi vill även tacka vår handledare som har gett oss råd under arbetets gång. Slutligen vill vi tacka vår testgrupp som läste och kommenterade enkäten.

Under de veckor som har gått har vi till största delen arbetat tillsammans, då vi turats om att sitta framför datorn. Enskilt har vi läst litteratur och gjort mindre justeringar. Detta betyder att vi har producerat texten tillsammans. Det har stundtals känts svårt då det inte finns så mycket forskning kring vårt område. Vi hoppas ändå att vårt arbete leder fram till reflektion och diskussion kring syftet med läxor bland pedagoger och lärarstudenter.

Innehållsförteckning

1	INLEDNING	7
2	SYFTE OCH PROBLEMFÖRMULERING	8
2.1	FORSKNINGSFRÅGOR	8
3	BAKGRUND OCH LITTERATURGENOMGÅNG	9
3.1	DEFINITION AV BEGREPPET LÄXA	9
3.2	KNAPPHÄNDIG SVENSK FORSKNING.....	10
3.3	FÖRESPRÅKARE TILL LÄXOR	10
3.4	MOTSTÅNDARE TILL LÄXOR	11
3.4.1	<i>Läxor är orättvisa</i>	11
3.4.2	<i>Läxor strider mot de mänskliga rättigheterna</i>	12
3.4.3	<i>Läxans påverkan på familjen</i>	12
3.5	SYFTET MED LÄXOR.....	13
3.6	DEN POLITISKA DEBATTEN.....	14
3.7	LÄRANDETEORIER OCH LÄXOR	15
3.7.1	<i>Behaviorismen</i>	16
3.7.2	<i>Kognitivismen</i>	16
3.7.3	<i>Sociokulturella perspektivet</i>	17
3.8	UNDERVISNING OCH SYN PÅ LÄRANDE	17
3.9	STYRDOKUMENTEN OCH LÄXOR	19
3.9.1	<i>Lgr 62</i>	19
3.9.2	<i>Lgr 69</i>	19
3.9.3	<i>Lgr 80</i>	20
3.9.4	<i>Lpo 94</i>	20
3.9.5	<i>Skollagen</i>	20
3.9.6	<i>Sammanfattning läxor i styrdokumentet</i>	20
4	METOD	22
4.1	VAL AV METOD	22
4.2	URVAL	22
4.3	ENKÄTEN	23
4.4	AVGRÄNSNINGAR	24
4.5	ETISKA PRINCIPER.....	24
4.6	RELIABILITET, VALIDITET OCH GENERALISERBARHET	24
4.7	METODDISKUSSION	24
5	RESULTAT OCH ANALYS	25
5.1	FRÅGA 1: GER DU DINA ELEVER LÄXOR?.....	25
5.2	FRÅGA 2: VARFÖR GER DU INGA LÄXOR?	26
5.3	FRÅGA 3: VILKEN ÄR DEN FRÄMSTA ANLEDNINGEN TILL ATT DU GER LÄXOR?	26
5.3.1	<i>Ogiltiga svar</i>	27
5.4	FRÅGA 4: GÖR ALLA DINA ELEVER DE LÄXOR SOM DU GER DEM?	28
5.5	FRÅGA 5: UPPSKATTA HUR MÅNGA PROCENT SOM INTE GÖR LÄXAN.....	29
5.6	FRÅGA 6: FINNS DET NÅGON ORGANISERAD LÄXHJÄLP PÅ SKOLAN?	29
5.7	FRÅGA 7: TROR DU ATT LÄXORNA ÄR VIKTIGA FÖR ATT NÅ DE NATIONELLA MÅLEN I SKOLAN?	30
5.8	SAMMANFATTNING AV RESULTAT	31
6	DISKUSSION	32
6.1	VILKEN ÄR DEN FRÄMSTA ANLEDNING TILL ATT LÄRARE GER LÄXOR?	32
6.2	VAD SÄGER DE TIDIGARE SAMT NUVARANDE LÄROPLANERNA OCH SKOLLAGEN OM LÄXOR?	33
6.3	FINNS DET ORGANISERAD LÄXHJÄLP PÅ SKOLORNA?.....	34
6.4	VILKA ARGUMENT FINNS DET FÖR OCH EMOT LÄXOR I DE OLIKA LÄRANDETEORIerna SAMT I LÄRARES SYN PÅ LÄRANDE?.....	35
6.5	ANSER LÄRARNAS ATT ELEVERNA GÖR DE LÄXORNA SOM GES?.....	36
6.6	ANSER LÄRARNAS ATT LÄXORNA ÄR VIKTIGA FÖR ATT NÅ MÅLEN?.....	36

7	SLUTSATS.....	37
8	FORTSATT FORSKNING	38
9	REFERENSER	39
10	BILAGA 1 - ENKÄTUNDERSÖKNING OM LÄXOR.....	42

Figurförteckning

FIGUR 1. ÅLDER PÅ DELTAGARNA I UNDERSÖKNINGEN	23
FIGUR 2. ÅRSKURSER SOM DELTAGARNA I UNDERSÖKNINGEN JOBBAR I	23
FIGUR 3. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 1.....	25
FIGUR 4. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 3.....	26
FIGUR 5. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 4.....	28
FIGUR 6. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 5.....	29
FIGUR 7. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 6.....	29
FIGUR 8. DIAGRAM SOM VISAR SVARFÖRDELNINGEN PÅ FRÅGA 7.....	30

1 Inledning

Efter sju terminer på lärarprogrammet har vi fått erfara att läxor är något som väcker stor debatt. Åsikterna om läxor skiljer sig stort bland både lärare och elever. Vi har dessutom uppmärksammat debatten om läxor i media. I Lärarnas tidning (10/2004) är månadens dilemma läxor och lärare får där chansen att uttrycka sina åsikter om läxor. Flera hävdar att läxor är orättvisa då inte alla får samma hjälp hemma och att skolarbetet ska skötas i skolan då ingen vuxen vill ta med sig arbetet hem. Problematiken kring läxorna är stor. Många föräldrar jobbar heltid och barnen är på fritids långa dagar. På kvällen ska det hinnas med både aktiviteter och läxor. Detta är något som många familjer upplever som stressande. Är läxor något nödvändigt eller är det en gammal kvarleva? Frågor kring läxor diskuteras väldigt lite på lärarutbildningen men det är en viktig fråga när vi kommer ut i arbetslivet. Vi anser att det är viktigt som lärare att ha en pedagogisk tanke bakom läxläsningen. Därför känns det intressant för oss att göra en undersökning bland lärare för att ta reda på tanken bakom läxor. Vi anser att det är viktigt att reflektera kring varför vi har läxor så att det inte bara ges av gammal vana. Att reflektera över läxornas pedagogiska intentioner anser vi också vara av vikt för alla som jobbar inom skolans verksamhet. Hoppet är därför att den här undersökningen skall väcka ett intresse även för andra lärarstudenter och pedagoger, eftersom det inte finns så mycket forskning kring läxornas betydelse.

Många har idag åsikter om läxornas vara eller icke vara. Politikerna vill vara med och bestämma om antalet läxor men frågan om varför vi har läxor diskuteras sällan. Det viktiga borde vara huruvida läxorna bidrar till elevernas lärande. Detta tar även Hellsten (2000) upp som ett problem då han säger att läxor inte nämns i någon pedagogisk litteratur. Detta menar han visar att läxorna inte tas på allvar som inlärningsmetod. Forskningen tar bara upp läxornas tidsåtgång och läxornas i sig problematiseras inte (Hellsten, 2000). Vi tror att många pedagoger inte riktigt vet varför de ger läxor eller om läxorna faktiskt gynnar elevernas lärande. Av den här anledningen har vi valt att göra en enkätundersökning bland lärare på fyra kommunala grundskolor, förskoleklass till år nio (F-9). Undersökningen förväntas besvara om lärare har någon pedagogisk tanke bakom sina läxor och om de anser att läxor är viktiga för att nå de nationella målen. Vidare ska frågorna besvara om det finns organiserad läxhjälp på skolorna och i hur stor utsträckning som läxorna genomförs av eleverna.

Vår hypotes är att det inte finns någon gemensam grundtanke kring läxor bland grundskollärarna. Vi tror också att ålder på pedagoger och i vilken årskurs de undervisar kommer att ha betydelse för attityden till läxor. Däremot tror vi inte att kön spelar någon roll eftersom vi inte tror att frågan om läxor är könsrelaterad. Vi bad ändå deltagarna att fylla i detta ifall vi skulle upptäcka några mönster relaterade till kön på lärarna. Vi vill också undersöka vad som står i Läroplanen för grundskolan 1962 (Lgr 62), Läroplanen för grundskolan 1969 (Lgr 69), Läroplan för grundskolan 1980 (Lgr 80), (Skolöverstyrelsen), Läroplan för det obligatoriska skolväsendet 1994 (Lpo 94), (Skolverket) och skollagen, (Läraryrket), angående läxor för att se hur attityden till läxor förändrats under åren. Vidare ska vi undersöka om det finns argument för läxor i olika lärandeteorier.

2 Syfte och problemformulering

Syftet med uppsatsen är att ta reda på av vilken anledning lärare inom grundskolan ger läxor och vilka pedagogiska intentioner som ligger bakom.

2.1 Forskningsfrågor

För att uppfylla vårt syfte har vi utformat dessa forskningsfrågor som vi har tänkt besvara genom enkätfrågor, styrdokument och övrig litteratur.

- Vilken är den främsta anledning till att lärare ger läxor?
- Anser lärarna att eleverna gör de läxor som ges?
- Anser lärarna att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen?
- Finns det organiserad läxhjälp på skolorna?
- Vad säger de tidigare samt nuvarande läroplanerna och skollagen om läxor?
- Vilka argument finns det för och emot läxor i de olika lärandeteorierna samt i lärares syn på lärande?

3 Bakgrund och Litteraturgenomgång

I det här avsnittet kommer vi att försöka definiera begreppet läxa och lyfta fram tidigare forskning som är relevant för vår studie. Vi kommer också att gå igenom vad läroplanerna 1962-1994 och tre lärandeteorier säger om läxor.

Det finns inte så mycket forskning i Sverige kring läxor och den forskning som finns är fokuserad på tidsaspekten eller arbetsbelastningen när det gäller läxor. De röster som mest hörs är också de som är motståndare till läxor.

3.1 Definition av begreppet läxa

Ordet läxa härstammar från det latinska ordet lectio som betyder läsning. Läxa dök första gången upp i fornsvenskan år 1561 men stavades då lektie. Lektie var ett stycke ur bibeln som skulle läsas vid gudstjänst. Hemuppgift dök således upp första gången 1883 i svenskan och betecknar en skoluppgift som skall utföras i hemmet (Nationalencyklopedin, nätupplaga 2006).

I Nationalencyklopedins nätupplaga (2006) beskrivs ordet läxa som en avgränsad skoluppgift för hemarbete särskilt om visst textstycke som skall läsas in.

Ordet läxa kan vara svårtolkat och Hellsten (2000) försöker reda ut begreppet och kommer fram till att det finns flera betydelser. Han menar att allt arbete som inte görs i skolan men är initierat av skolan, är läxor oavsett om de är frivilligt eller ofrivilligt. Nuförtiden i de lägre klasserna ger lärarna oftast läxor som är faktabaserade medan de i de högre åldrarna kräver att eleverna ska resonera och vara kreativa. Problemet är att eleverna ofta tolkar läxorna på samma sätt som de lärt sig i de tidigare åldrarna. Det finns två olika synsätt att se på läxan utifrån Hellstens empiriska undersökning i två åttondeklasser:

1. Läxan som tragedi

Med detta synsätt menas att läxor är en del av skolans vardag. Läxor är något självklart och de har alltid funnits och därför ifrågasätts de inte. Läxan definierar det som är viktigt i skolan och ska också förbereda eleverna för kommande studier som kommer att se ut på samma sätt. Med detta synsätt lär eleverna in olika fragment av fakta och fokuserar på de olika delarna i stället för helheten (Hellsten, 2000).

2. Läxan i romansen

Läxorna blir här ett sätt att öva sig på att ta ansvar. Genom att ta med sig läxan hem får eleven sitta i en lugn miljö, arbeta självständigt och själv ansvara för tid och arbetsinsats. På så sätt utvecklas eleven till en självständig individ. I det här perspektivet handlar det mer om att få ett sammanhang, öka förståelsen för det som eleven läser och elevens självförverkligande (Hellsten, 2000).

Det första synsättet fokuserar på delarna medan det andra synsättet fokuserar på att ge ett sammanhang och en helhet. Hellsten menar att inget av synsätten gör läxan meningsfull utan skolans mål borde kunna uppnås i skolan. Dessutom har inte alla elever en lugn hemmiljö och

föräldrar som kan hjälpa dem med läxorna. Hellsten upplever att lärarna ser på eleverna på ett motsägelsefullt sätt, dels som hjälplösa i skolan och dels som självständiga arbetande individer i hemmet. Detta förtydligar han genom citatet: ”när idioten går hem förvandlas han till en självständig kapabel människa” (Hellsten, 2000 s.183).

Begreppet läxa kan ha flera betydelser och Hellsten (1997) har i sina litteraturstudier kommit fram till sex innebörder av begreppet läxa som är tydliga. Den första innebörden är förberedelse vilket innebär att eleven förbereder sig för prov, förhör och livet efter skolan. Den andra innebörden är tidstruktur. Med det menar han att tiden efter skolan i hemmet struktureras och organiseras för läxläsning. Kontroll och styrning är den tredje innebörden av begreppet läxor och då handlar det dels om kontroll från lärarnas sida om vad eleven kan och dels om elevens självkontroll. Den fjärde innebörden är kärlek och omsorg vilket innebär att eleven får tid att sitta med sina föräldrar under läxstunden. Näst sist kommer innerbörden identitet och status och det innebär att läxan är en markering som visar att skolan har startat. Eleven får genom läxan en elevidentitet. Den sista innebörden påminner mycket om den fjärde och den handlar om gemenskap och kontakt. Genom att barnen tar hem läxor förväntas det att de får mer kontakt med föräldrarna eftersom de hjälper barnen med läxor (Hellsten, 1997).

3.2 Knapphändig svensk forskning

I rapporten *Läxor – hemarbetets utformning och effekter* sammanställer Ebbe Lindell (1990) forskning om läxor. Han ifrågasätter i sin rapport varför det ägnas mer tid åt läxors tidsaspekt än innehållet i läxorna. Utifrån de Svenska rapporter, 10st gjorda mellan åren 1963-1971, som Lindell undersökt kommer han fram till att det inte går att dra några slutsatser om att läxor bidrar till bättre studieresultat. Dessa rapporter tar inte hänsyn till elevers förutsättningar, vilket leder till att det ser ut som om läxorna inte har någon effekt. För att kunna utläsa någon effekt av läxorna måste hänsyn tas till elevernas grundförutsättningar som t.ex. elevens bakgrund, förkunskaper och inlärningssvårigheter. Däremot har Lindell sammanställt internationella studier som visar att läxläsning har effekt. De rapporterna har också tagit hänsyn till elevers förutsättningar. Enligt Lindell borde det ägnas mer tid åt skolforskning kring läxor eftersom den Svenska forskningen är så knapphändig och vi därför riskerar att ge läxor utan grund (Lindell, 1990).

3.3 Förespråkare till läxor

Leo (2004) hänvisar i sin magisteruppsats till en sammanställning av amerikansk läxforskning gjord av Cooper (professor i psykologi och en av USA:s ledande forskare kring läxor). Cooper kommer fram till att läxläsning bland yngre elever skolår, 1-6, inte ger några betydelsefulla skillnader i elevernas studieresultat. Däremot fann han att studieresultatet till viss del hade positiva effekter bland de äldre eleverna, år 7-9. Anledningen till det här är att yngre barn har svårare att koncentrera sig än äldre barn. Yngre barn saknar också studieteknik och förmåga att testa sig själva tror Cooper. Han upptäckte också att effekterna av läxor skilde sig mellan olika ämnen. I matematiken var effekterna små medan de i de samhällsorienterade ämnena som är av mer faktabaserad karaktär var större. Cooper menar att läxornas fördel är att eleverna övar sin studieteknik och att planera sin tid, samt att de utvecklas till självständiga individer i det livslånga lärandet (Leo, 2004).

Vid en undersökning på Nya Zeeland framkom det att det gynnar läsutvecklingen när föräldrar läser högt för sina barn hemma. Barnen ser texten den vuxne läser och kan efterhand börja läsa själva. När barnen kan följa med i texten lär sig barnet även textens funktion. Eftersom det är svårt för läraren att hinna sitta med varje barn enskilt och läsa så är det bra om föräldrarna kan ta sig den tiden hemma. Utifrån kunskapen om att barnen lär sig läsa när de ser texten som den vuxne läser så utvecklades idén om storböcker i skolundervisningen (Längsjö & Nilsson, 2005 s. 90-91).

3.4 Motståndare till läxor

Hellsten (1997) har gjort en litteratursammanställning om läxor i tidskriften *Pedagogisk forskning i Sverige* 1997. I genomgången kommer han fram till att läxor är något vanligt förekommande i skolan och att skolan skiljer sig från andra jobb eftersom eleverna tar med jobbet hem. Han hävdar att såväl elever som deras familjer påverkas av läxorna. Vidare menar han att ordet läxa kan vara svårt att definiera då det inte bara handlar om uppgifter från läraren utan även om uppgifter av frivilligt slag.

Hellsten har studerat litteratur som används på lärarutbildningen i Uppsala. Märkligt nog finner han att läxor inte är något som problematiseras i litteraturen trots att det är en så stor del i skolans arbete. Även i annan pedagogisk litteratur i Uppsala finner han samma mönster. Endast i ett fåtal texter problematiseras läxan och då till det negativa. Han menar därför att forskningen kring läxor är oanalyserad då den inte problematiseras. På Internet finns också ett stort utbud när det gäller tips på vilka läxor som kan ges och hjälp till föräldrar som vill hjälpa sina barn med läxor. Det finns även mycket pedagogiska och moraliska synpunkter. Artiklar som Hellsten hittar om läxor kommer främst från slutet av 80-talet och början av 90-talet då läxor diskuterades mycket. På senare tid förekommer temat läxor sällan. Han har även gått igenom ett antal lärarhandledningar och funnit att även där står det väldigt lite om läxor. Det han kommer fram till i sin litteraturgenomgång är att läxan värderas högt trots att det inte finns några bevisade effekter. Att läxan inte problematiseras menar han är ett bevis på att läxan inte ses som en riktig inlärningsmetod (Hellsten, 1997).

3.4.1 Läxor är orättvisa

Frost, före detta rektor i Strömsund, har uttalat sig i både radio, tv och på Internet angående läxor. Det hela började med ett inlägg i *Lärarnas tidning* (21/1999) som han benämnde med läxplågan. I inlägget kritiserar Frost läxor och menar att dessa är orättvisa även om de anpassas efter varje elev. Han skriver att om läxorna individualiseras efter elevernas förutsättningar så har inte alla barn samma förutsättningar att få hjälp hemma vilket gör att läxorna blir mycket orättvisa. Förutsättningen att få hjälp hemifrån har också förändrats med tiden då det blivit allt vanligare att båda föräldrarna arbetar (*Lärarnas tidning* 21/1999). Leo (2004) skriver dessutom att Cooper, som är ledande inom läxforskning i USA, har kommit fram till att det inte finns någon forskning som visar på att individuella läxor har någon effekt. Han hävdar i stället att de bara skapar mer jobb för lärarna i form av planering och rättning och att den tiden i stället borde läggas på planering och utformning av lektioner (Leo 2004). Inlägget ledde sedan till en uppföljning i *Lärarnas tidning* (4/2000). Där diskuterar Frost återigen att läxor är orättvisa eftersom arbetsbelastningen och hemmiljön skiljer sig åt så mycket från elev till elev. Men även inom populärpressen diskuteras problematiken läxor. I en artikel i *Ica Kuriren* diskuteras det att alla barn inte får samma hjälp hemifrån och därför sker det en sortering mellan de som får hjälp och de som inte får hjälp. För att alla barn ska få

samma möjligheter så bör skolan ordna så att allt skolarbete kan göras i skolan under handledning (Ica Kuriren 25/8 35/2004). Frost håller visserligen med om argumentet att läxor kan bidra till att informera hemmet om vad som sker i skolan, men menar att detta går att lösa på andra sätt. När Frost själv hade en klass från ettan till trean delade han inte ut en enda läxa under dessa år. Trots detta faktum var det ingen märkbar skillnad mellan resultatet på de diagnostiska prov som gjordes i tvåan både i hans klass och i parallellklassen som haft läxor. Han tror att läxor bara bidrar till att ta död på lusten att lära och menar i stället att vi bör ta tillvara och stimulera den motivation som finns. Om motivationen finns kvar, tillsammans med tydliga mål och god handledning, så leder det till att eleverna tar ansvar för sina egna studier anser Frost (Lärarnas Tidning 4/2000).

3.4.2 Läxor strider mot de mänskliga rättigheterna

Det påstår Ståle Fredriksen, norsk läkare som uttalade sig i en debattartikel på Aftonbladet (2005) om läxor. Han menar att läxor strider mot de mänskliga rättigheterna och hänvisar då till artikel 24 i FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna. Där står det att alla har rätt till vila och fritid, vilket han menar är omöjligt för barn om de skall ha med sig arbetet hem. Han jämför med vuxnas arbete där det aldrig skulle komma på tal att ta med sig jobbet hem utan ersättning, medan skolbarn förväntas göra just detta. Före detta skolministern Ibrahim Baylan (s) håller inte med Fredriksen utan han anser att eleverna måste lära sig att arbeta självständigt (Aftonbladets nätupplaga 30/9 2005).

3.4.3 Läkans påverkan på familjen

I en artikel i Ica Kuriren (35/2004) debatteras det om att läxor stjälar tid från familjen. Det diskuteras att skolan ger läxor som princip utan att reflektera över om de är bra eller dåliga. Även om det är barnen som ska ansvara för läxorna så blir det föräldrarna som måste tjata, påminna och hjälpa till och det hela blir ett stressmoment för familjen. När allt är klart i hemmet och familjen vill sätta sig ner och ta det lugnt så är det dags för läxor. Det är också svårt för familjen att hinna med fritidsaktiviteter, vilket leder till att barnen aldrig känner att de är riktigt lediga (Ica Kuriren nätupplaga 25/8 35/2004)

Även Hellsten som är forskare i Uppsala uttalar sig i samma artikel som diskuteras ovan. Han menar att eleverna idag är stressade och att läxor medför att gränserna mellan arbete och fritid suddas ut. En rapport från skolverket visar att stressen bland eleverna i grundskolan har ökat och Hellsten menar att läxor är en av orsakerna till att stressrelaterade sjukdomar ökar. Stressen på eleverna skulle minska om allt arbete i stället sköttes i skolan. Barnen skulle då slippa känslan av att alltid ha arbete hängande över sig. Ett sätt att göra läxor mer rättvisa skulle kunna vara att införa organiserad läxläsning på skolan eller fritids, vilket skulle minska stressen på elever och familj. Ett annat förslag är att skoldagen förlängs om det nu är så att allt arbete inte hinns med inom skolans ramar. Hellsten föreslår att skoldagen förlängs i stället för att ge barnen läxor och menar också att detta skulle gynna de barn som kommer från hem utan studievana. Genom att barnen får professionell hjälp i skolan så skulle de få bättre resultat. Om skolan vill att eleverna ska arbeta självständigt så bör skolan ordna så att det finns möjlighet till självständigt arbete i skolan säger Hellsten (Ica-Kuriren nätupplaga 25/8 35/2004).

3.5 Syftet med läxor

I en C-uppsats vid Göteborgs Universitet av Jönsson (2006) har fem lärare på en skola som arbetar i år 1-5 blivit intervjuade angående deras syn på läxor. En av frågeställningarna är vad läraren har för syfte med läxorna. I sitt resultat visar författaren att lärarnas syfte med läxor är att befästa vissa kunskaper som inte hinns med inom skolans ramar. Sådana kunskaper är färdighetsträning som till exempel glosinläring och multiplikationstabellen. Ett annat syfte var också att förberedas inför högre studier. Lärarna poängterar också vikten av att ha ett utarbetat syfte med läxorna, vikten av att eleverna ska vara med och bestämma över sina läxor och att de skall vara individbaserade. Läxornas syfte är också att ge föräldrarna inblick i skolans verksamhet då de lärarna värderar hemmet högt. Bland de yngre eleverna anser lärarna att syftet med läxor är att utveckla läsutvecklingen (Jönsson, 2006).

I en annan C-uppsats vid Göteborgs universitet kommer Svensson & Svensson (2005) fram till olika syften som lärarna har när de ger läxor. De har gjort 8 intervjuer med lärare för att undersöka meningen med läxor. Resultatet av intervjuerna visar att lärarna ger läxor för att eleverna ska befästa kunskaperna och färdighetsträna. Vidare är läxorna till för att förbereda för prov och även för att förbereda för framtida studier. Eleverna ska också med hjälp av läxorna lära sig att ta ansvar och hemma får de möjlighet till att sitta i lugn och ro. Slutligen är läxorna även till för att väcka intresse och för att hinna med skolarbetet (Svensson & Svensson, 2005).

Leo (2004) skriver i sin D-uppsats vid Malmö Högskola om attityder till läxor. Han hävdar att läxor inte finns med som en del av skolans uppdrag men tar upp en stor del av den pedagogiska verksamheten ändå. Han har gjort intervjuer med tre lärare, tre elever och tre föräldrar om deras inställning till läxor. En av hans intervjufrågor tar upp syftet med läxor och han kommer i sin slutsats fram till att syftet med läxor ser olika ut beroende på vem man pratar med. Lärarna ser läxor som en del i sin undervisning, en förlängning av skoldagen. Utifrån sina intervjuer har Leo kommit fram till olika syften med läxor. Ett syfte är att få flyt i sin läsning. Läsningen utvecklas om man läser intensivt under en begränsad period med stöd av en förälder på den nivå eleven befinner sig. Ett annat syfte är att läsa en text hemma för att antingen förbereda sig för saker man ska gå igenom i skolan eller för att repetera saker som man redan har gått igenom i skolan. Eleven skall också förberedas inför läxor i framtiden det vill säga tillägna sig en god studieteknik. Den främsta anledningen till läxor handlar om att tiden i skolan inte räcker till eller utnyttjas till fullo. Tiden räcker dels inte till för matematikundervisningen och dels inte för repetition av glosor. De intervjuade talar också om tidsbrist när det gäller större arbeten och läsning av skönlitteratur.

Problemet med att ta med sig läxor hem enligt Leo är att föräldrar ofta inte har den pedagogiska, matematiska eller språkliga utbildning som krävs för att hjälpa sitt barn. Till exempel är det få föräldrar som hanterar dagens redskap för att räkna ut en uppgift inom matematiken. Att förhöra ett språk som man inte behärskar tordes också vara omöjligt. Ett sådant ansvar borde inte läggas på föräldrarna menar Leo. Leos slutsats är att mer tid borde läggas på matematikundervisningen i skolan. Förmågan att kunna koncentrera sig hemma är också ett problem då där händer så mycket annat som tar upp elevens uppmärksamhet. Dessutom kan det vara svårt för eleven att ta med sig arbeten hem då inte alla familjer idag har tillgång till datorer eller Internet som ofta krävs för ett större arbete. Läsläxorna får heller inte vara för långa då de bara uppfattas som ett tvång från både elever och föräldrar och riskerar att ta död på all läslust. Däremot behövs det ibland en yttre påverkan från lärare eller föräldrar för att läsningen skall bli ett inre behov, det vill säga att eleven vill läsa av egen lust.

Alla läxor bör vara väl förbereda då meningsfulla läxor underlättar minneslagringen. Det är meningslöst att rabbla saker utantill som man inte förstår (Leo, 2004).

Lärarnas tidning (11/2002), gick ut med en enkätundersökning om läxor till 500 grundskollärare, varav 299 pedagoger svarade. På frågan varför barn ska ha läxor, där ett eller flera alternativ kunde ges, svarade 85 % av lärarna att det är för att eleverna ska lära sig att ta ansvar. 75 % svarade dessutom att barn ska ha läxor för att lära sig mer. På frågan om lärarna kan tänka sig en läxfri skola svarade 34 % ja och 62 % nej. Lärare fick också chansen att uttala sig om deras inställning till läxor och kommentarer som ”Skolan utan läxor är som jorden utan människor” och ”skolarbete ska göras i skolan” visar på samma splittring i skolan som hos våra politiker. Många lärare anser att läxor är till just för att lära barnen att ta ansvar och förbereda dem för framtida studier men att många läxor ges slentrianmässigt utan någon reflektion över dess syfte (Lärarnas Tidning 11/2002).

I Lärarnas tidning (4/2000), har ett arbetslag i år fem på en skola i Stockholm uttalat sig om vad som är fördelarna med läxor. De menar att läxor tränar eleverna att ta ansvar och för att hinna med skolarbetet. Läxor bidrar också till att öka förståelsen och befästa de kunskaper som man lärt sig i skolan. En slags läxa som de använder sig av är målrelaterade läxor som syftar till att eleverna skall nå de nationella målen. De får också läxor där de ska fundera över något hemma, vilket är en annan typ av läxa. Lärarna menar att hemma får eleverna mer tid för reflektion. De håller dock med Frost om att läxor kan vara orättvisa p.g.a. att hjälpen hemifrån ser så olika ut i alla familjer. Detta bör dock skolan ansvar över genom att erbjuda läxhjälp på skolan för de elever som inte får tillräckligt med hjälp hemifrån (Lärarnas Tidning 4/2000).

Sammanfattningsvis är syftet med läxor enligt dessa lärare att skoldagen inte räcker till så vissa uppgifter måste tas med hem. Hemma kan man också sitta i lugn och ro, lära sig mer och befästa kunskaper som färdighetsträning. Att ta med sig läxor hem ger också en inblick i skolan för föräldrarna och eleverna lär sig att ta ansvar och övar upp sin studieteknik för kommande högre studier. Argumentet om studieteknik motsägs av Hellsten som hävdar att ge läxor för att förbereda för högre studier inte håller. När han undervisar på universitetet måste han vänja av eleverna med det arbetssätt de lärt in från skolan, (Ica-Kuriren nätupplaga 25/8 35/2004). Lärarna menar också att läxor är bra för läsutvecklingen och att de är nödvändiga för att nå skolans mål. Det viktigaste är dock att varje läxa har ett utarbetat syfte och inte ges av gammal vana (Jönsson, 2006). Precis som Leo (2004) säger verkar syftet med läxor se olika ut beroende på vilken pedagog man pratar med.

3.6 Den politiska debatten

Läxans vara eller icke vara har diskuterats flitigt i media i samband med valet 2006. Det som då fokuserats på är huruvida politikerna ska få bestämma om hur många läxor som ska ges. Folkpartiets Jan Björklund uttalar sig i en artikel om läxor i Svenska dagbladet: ”Den kravfria skolan är arbetarrörelsens största bedrägeri. Barn som kommer från hem utan studievana drabbas allra hårdast av en skola som saknar förväntningar” (Svenska Dagbladet nätupplaga 1/6 2006). Björklund tycker att skolan är kravfri och menar att läxan är ett sätt att skapa förväntningar på eleverna. Förväntningarna skulle då gynna eleverna eftersom de då skulle motiveras till att studera.

I en rapport som folkpartiet presenterade (7/7 2006) föreslår de att den svenska skolan skall ge mer läxor, och att det borde skrivas in i läroplanen att läxor är en naturlig del av undervisningen. Folkpartiet anser också att läxhjälp i skolan eller på fritids bör förekomma på fler skolor. Folkpartiet hänvisar till sammanställda siffror från Organization for Economic Cooperation and Development (OECD) som pekar på att svenska elever pluggar minst i världen. Enligt dessa siffror har svenska elever minst läxor i västvärlden och kommer på 28 plats av 29 undersökta länder när det gäller hur mycket tid som läggs på läxor. Folkpartiet menar att fler läxor, prov och längre skoldagar skulle bidra till att nå bättre kunskapsresultat i skolan vilket således skulle leda till färre arbetslösa. Folkpartiet tror inte att svenskar är mindre intelligenta än invånarna i andra länder utan hävdar i stället att vi har för låga ambitioner i skolan, inte minst i de viktigaste ämnena som matematik. Att vikten av läxor bör skrivas in i läroplanen beror på att läxor ökar elevens studietid, tränar eleverna på att bli ansvarstagande och planera sin studietid. Läxor ger också föräldrar en inblick i vad som sker i skolan menar folkpartiet. De förkastar helt idén om att förbjuda läxor som vänsterpartiet vill (Leve pluggskolan, 2006). Redan 1998 skrev folkpartiet i sitt skolpolitiska program att fler läxor måste införas i skolan som följd av att det bör ställas mer krav på eleverna. Carlgren och Marton (2003 kap. 4), menar att det är konstigt hur Folkpartiet kan förespråka en sådan pedagogisk ide som om det vore gällande för alla elever att läxor skulle vara en fördel. De menar istället att frågan om hur mycket läxor elever ska ha, vad de ska handla om och vad syftet med dem är måste vara upp till varje lärare och dess elever. De hävdar till och med att fler läxor som inte har något egentligt syfte kan påverka eleverna negativt. Det är ingen ide med en metod som inte är relaterad till ett syfte och frågan om metodalternativ är inget som Folkpartiet borde gå in på utan upp till varje lärare (Carlgren & Marton 2003, kap. 4).

Vänsterpartiet vill i stället avskaffa läxorna helt i grundskolan. Ur punkt fyra under vänsterpartiets 14 punkter för en likvärdig skola uttrycker partiet sitt krav om att skolan ska motverka att skillnader i elevernas bakgrund har någon betydelse för skolans arbete. Eftersom alla elevers förutsättningar att få hjälp hemifrån ser olika ut skall all undervisning ske under skoltid med hjälp från lärarna (Vänsterpartiets hemsida 14 punkter för en likvärdig skola).

3.7 Lärandeteorier och läxor

De studier som gjorts om läxor som vi refererar till i den här uppsatsen går att relatera till teorier om lärande. I flera av de undersökningar som vi har tittat på är läxor till för att färdighetsträna och att uppfostra eleverna. Detta går att härleda till ett behavioristiskt synsätt där fokus ligger på delarna i stället för helheten. Dagens läroplan bygger på det sociokulturella perspektivet där lärande sker genom interaktion i specifika kulturella kontexter och detta stämmer inte överens med lärares syfte att ge läxor i de undersökningar vi tittat på.

Vi kommer här att beskriva tre olika lärandeteorier och sedan diskutera dem i diskussionsdelen med läxor som utgångspunkt. Vi har valt att ta upp det behavioristiska, kognitivistiska och det sociokulturella perspektivet för att det är de tre perspektiven som har diskuterats under lärarutbildningen. Det är också dessa perspektiv som Säljö (2003) tar upp i en artikel som de perspektiv som har påverkat lärandet under det senaste halvsekle. Under den här tiden har också läroplanerna utvecklats (Säljö, 2003).

3.7.1 Behaviorismen

Teorin bygger på ett empiristiskt tänkande, det vill säga att det är det som går att studera och mäta utifrån våra erfarenheter som är verkligheten. Det är individens yttre beteende som uppfattas som verkligt och konkret. Behaviorister menar att det mentala såsom tankar, känslor och reflektioner inte går att studera utifrån vetenskapliga mått. Våra föreställningar om världen är inte tillräckliga för objektiva vetenskapliga studier. Behaviorismen har sitt ursprung i observationer som den ryske fysiologen och psykologen Ivan Pavlov (1849-1946) gjorde. Vad Pavlov upptäckte var att naturliga reflexer hos hundar, som att det rinner saliv ur munnen på dem när de får mat även utlöstes i andra situationer som t.ex. vid själva åsynen av skötaren. Pavlovs arbete gick sedermera ut på att studera hur dessa betingade reflexer uppkom och hur man kunde kontrollera dem. De betingade reflexerna är alltså en inlärd reaktion grundad av våra tidigare erfarenheter och bygger på kopplingen mellan stimulans och respons. Den här upptäckten kom att resultera i teorin om att det är våra erfarenheter som förändrar oss och att detta var grundläggande för alla mänskliga beteenden. Vidare menade den amerikanska psykologen B. F. Skinner (1904-1990) att dessa teorier även gick att överföra på vardagliga beteenden som inte var av reflexmässig karaktär. Hans teori var att människor försöker upprepa beteenden som ger någon form av belöning eller undvika sådana beteenden som utfaller negativt, vilket också kan ses som en form av belöning. I skolans värld fick dessa teorier genomslag och undervisningen byggde till stora delar på att ge eleverna feedback på det arbete som de utförde. Arbetet sågs som stimulus och feedbacken blev således responsen eller belöningen. Om svaret eller jobbet som eleven utfört var felaktigt så uteblev också belöningen (Säljö, 2000).

Om man diskuterar detta perspektiv i förhållande till läxor visar teorin att läxor är befogat. Läxor kan då ses som stimulus medan responsen läraren ger kan ses som en belöning. Eleverna lär sig sedermera på grund av deras tidigare erfarenheter att upprepa det beteendet som ger dem belöning. Gör eleven sin läxa så får denne också uppmuntran från läraren. Syftet med läxan blir då uppfostrande och att lära sig saker utantill i form av färdighetsträning. Det hela kan ses som en skrämselförberedelse där utantilllära värderas högre än förståelse.

3.7.2 Kognitivismen

Teorin bygger på att den fysiska kroppen och intellektet är två skilda apparater som kan studeras var för sig. Dessa teorier utvecklades samtidigt som datorteknologin och man kan se många likheter i de begrepp som används inom kognitivismen. Hjärnan sågs som en processor och människan tar in och lagrar olika typer av information i minnet. De teorier som utvecklades från kognitivismen inom synen på lärande brukar kallas konstruktivistiska. Det menades att individen inte bara passivt tar emot information utan skapar sina egna meningsfulla uppfattningar om omvärlden beroende av det vi upplever. Den mest framstående mannen bakom kognitivismen är den schweiziske forskaren Jean Piaget. Hans forskning om hur barn utvecklas har påverkat undervisningen i hela Europa. Han menade att barn skulle tillåtas leka fritt och upptäcka världen på egen hand. Att lära sig saker utantill tjänade ingenting till utan man skulle förstå. Vuxna kunde till och med uppfattas som ett hinder för barnens självständiga utveckling. Han uttryckte önsknings om att lärare skulle sluta med att överföra information och i stället låta eleverna undersöka själva. Tänkandet kommer inifrån individen och intryck assimileras (tas in) för att sedan förändra de kognitiva scheman som finns hos individen. Språket har ingen central roll i de kognitivistiska perspektivet utan är bara ett sätt att ta in information. Utvecklingen sker oberoende av språket och det är tänkandet som är det viktiga, (Säljö, 2000). Piaget ansåg också att alla barn genomgår olika faser i sin

utveckling. Om man inte är biologiskt mogen för att tillägna sig vissa kunskaper, det vill säga om man inte är i rätt fas går det inte heller att lära sig vissa kunskaper (Wikipedia den fria encyklopedin).

Utifrån detta perspektiv passar inte läxor i form av färdighetsträning in. Här handlar det om förståelse och inte om att lära sig saker utantill. Eftersom vuxna kan utgöra ett hinder i barns utveckling tordes det meningslöst att ta med sig en läxa hem som föräldrarna måste hjälpa till med. Utifrån detta perspektiv sker dessutom barns utveckling i olika faser så om en läxa skall bli rättfärdigad måste den vara individanpassad efter varje elevs mognad.

3.7.3 Sociokulturella perspektivet

Teorin bygger på att vi lär i samspel med andra människor genom t.ex. lek eller annan interaktion med de personer som finns i vår omgivning. Vi uppfattar, lär och tar efter dem i vår närhet. Detta sker genom kommunikation (Säljö, 2000) Det som påverkar lärandet är inte bara det biologiska arvet utan även den miljö som vi har runt omkring oss. Lev Vygotskij, 1896-1934, var den pedagog och filosof som presenterade idéer om att barns utveckling sker i sociala sammanhang (Wikipedia den fria encyklopedin). Tidigare så spelade individens intellektuella förmåga en stor roll för lärandet men i det sociokulturella perspektivet är olika förmågor något som utvecklas utifrån olika aktiviteter. Enligt Vygotskij går man i skolan från det generella till det specifika. Barnet måste se en koppling mellan det abstrakta och det praktiska. I det sociokulturella perspektivet är språket av central betydelse. Språket är ett verktyg som används för att förstå omvärlden. Användandet av olika intellektuella och fysiska verktyg är något som skiljer det sociokulturella från det kognitivistiska perspektivet. Barnet är beroende av den vuxne och i exempelvis leken lär sig barnet i samspel med den vuxne vilka regler som gäller (Säljö 2000). Vygotskij skiljer mellan lärandet i skolan och lärandet utanför skolan. Det lärandet som sker i skolan är ett abstrakt lärande och det som sker utanför skolan är ett lärande genom personliga erfarenheter. I lärandet så betonas den vuxnes betydelse eller den som kan något. Det viktiga är inte längre att utveckla färdigheter utan det viktiga är att öva sig i samspel med andra. Skolan har i och med Lpo 94 tagit in det sociokulturella perspektivet. Samhället har blivit mer komplext och arbetslivet vill ha individer som kan samarbeta och kommunicera (Säljö, 2003).

Om lärande sker i samspel med andra så verkar det meningslöst att ta med sig en individuell läxa hem. Utifrån detta perspektiv som dessutom är det som genomsyrar dagens styrdokument handlar lärande om en social handling. Läxor i form av färdighetsträning går inte att rättfärdiga utifrån detta perspektiv. Däremot kan läxan vara befogad om den skall ske i grupp eller samspel med en förälder där eleven kan diskutera och befästa kunskaper.

3.8 Undervisning och syn på lärande

Dagens syn på lärande och undervisning har förändrats. Det är inte längre pedagogen som förmedlar kunskap där eleven är passiv, utan eleven är aktiv i sitt eget lärande. Dovemark (2004), har i sin avhandling kommit fram till att i dagens skola ska eleverna lära sig att lära och ta ansvar för sina studier. Hon menar att det finns en förväntan från skolan att eleverna tar med sig arbetet hem om de inte hinner klart i skolan. Detta är något som eleverna inte ifrågasätter utan tar förgivet. Skolans krav på ansvar och flexibilitet ledde i Dovemarks studie ofta till att eleverna fick mer hemarbete förutom de ordinarie läxorna (Dovemark 2004).

Vår erfarenhet är att finns en stark läxtradition på skolorna. Claesson (2002) skriver om en studie som visar att studenter går igenom lärarutbildningen utan att påverkas. Hon menar att lärarstudenter redan har en uppfattning av hur en idealisk lärare ska vara från deras år som elever själva och att den här bilden förblir trots genomgången lärarutbildning (Claesson 2002). Eftersom läxor varit en naturlig del av undervisningen de senaste decennierna blir det naturligt för läraren att föra med sig de ut i arbetslivet trots att läxor inte diskuteras som en metod på lärarutbildningen. Läxan är djupt rotad hos alla som genomgått grundskolan. Claesson (2002) har också gjort en studie av olika lärares sätt att undervisa. Ett exempel är undervisning ur ett fenomenografiskt perspektiv, vilket innebär att man utgår från att elever uppfattar saker på olika sätt (Claesson 2002). Erfar elever på olika sätt så borde även läxan tolkas på olika sätt av olika elever. Det man lär sig av läxan kommer därför att skiljas åt från individ till individ. Möjligtvis kan detta lösas med en individuell läxa. Claesson (2002) visar i sin studie att en nytexaminerad lärare arbetar till en början fenomenografiskt. När det dock uppstår problem i och utanför klassen så orkar hon inte längre arbeta på det sättet utan faller i stället tillbaka i gamla mönster d.v.s. den uppfattningen som fanns om läraryrket innan utbildningens början (Claesson, 2002).

Alexandersson (1994) kommer i sin avhandling fram till att det finns tre olika sorters undervisningssätt bland de tolv lärare som han studerat. I den första kategorin som flest lärare tillhör, riktas medvetandeakten under lektionen främst mot den pågående undervisningen och olika händelser och företeelser som utspelar sig i den konkreta situationen. I den här kategorin finns inget allmänt syfte, konkret mål eller specifikt innehåll med lektionen. Alexandersson menar att själva metoden är överordnad det specifika innehållet och med stöd av olika undervisningsmetoder ska eleverna själva utveckla tänkandet. För läraren handlar metoden om sättet som lektion genomförs på, d.v.s. hur den organiseras, planeras och struktureras. Om läraren i sig uppmärksammas så handlar det om hur läraren skall kunna kontrollera eleven mera effektivt (Alexandersson 1994). En lärare med det här undervisningssättet skulle enligt vår tolkning använda läxan som en metod där läxan i sig blir ett syfte och inte dess innehåll och utformning. Läxan blir också ytterligare ett sätt att effektivt kontrollera eleverna.

I den andra kategorin riktas medvetandeakten mot syften av allmän karaktär. Alexandersson (1994) menar att det är det som pågår på lektionen som uppmärksammas av lärarna och att allmänna syftbeskrivningar kan relateras till dessa aktiviteter. Dock diskuteras ej lärarna resultatet av aktiviteten. Även i den här kategorin är metoden viktigare än innehållet men till skillnad från föregående kategori handlar det här om att eleven skall lära sig att lära d.v.s. ett mer reflekterande sätt än föregående kategori. Vad eleverna ska lära sig diskuteras däremot inte. I den här kategorin tolkar Alexandersson att lärarna försöker skapa en djupare social gemenskap med eleven som leder till att förståelsen och ökar samt att eleven utvecklas socialt (Alexandersson 1994). I den här kategorin tolkar vi det som att läraren ska få eleven att reflektera över sin egen lärandeprocess då de själva skall lära sig att söka den kunskap som de behöver. Läxan kan då ses som ett sätt att lära sig men syftet med läxan blir inte tydligt i den här kategorin heller.

I den tredje kategorin riktas medvetandeakten påtagligt mot ett specifikt innehåll. I den här kategorin tas hänsyn till både syfte och innehåll i verksamheten. Elevens eget tänkande är i fokus och läraren har till uppgift att vara den yttre påverkan som hjälper eleven att få ihop tanke och handling till en helhet (Alexandersson 1994). Vi tolkar det som att om lärare från

den här kategorin ger läxor så har de ett tydligt syfte med läxan och ett tydligt innehåll för eleven.

Avslutningsvis menar Alexandersson (1994), enligt Lortie, att anledningen till att majoriteten av lärarna i hans studie hade svårt att rikta medvetandeakten mot ett specifikt innehåll beror på att lärare är osäkra på vad undervisningen skall leda fram till. Detta leder till att lärare har svårt att utveckla en målmedvetenhet i sin undervisning (Alexandersson 1994). I stället karakteriseras undervisningen av, som ovan beskrivits, att lärarna präglas av sin egen tid som elev med bestämda föreställningar om hur lärande går till. Vi tror att detta är en av anledningarna till att läxan ej problematiseras utan finns kvar som en del av det arv som förs vidare från generation till generation av lärare.

3.9 Styrdokumentet och läxor

Vi har undersökt om ordet läxa/hemuppgift förekommer i läroplanerna från 1962-1994 och om synen på läxor förändrats under åren. Vi har valt att undersöka även vad de äldre läroplanerna säger om läxor för att se om de fortfarande påverkar synen på läxor.

3.9.1 Lgr 62

I Läroplanen för grundskolan 1962 skriver Skolöverstyrelsen att huvuddelen av skolarbetet bör utföras i skolan. I övrigt beskrivs det tydligt hur hemuppgifter bör ges. Det beskrivs att hemuppgifter är till för att eleven ska få ta eget ansvar, organisera och disponera sin tid. När det gäller de högre stadierna handlar det om arbetsfostran. Rekommendationen är att börja sparsamt med läxor i år 2. Färdighetsträningen är något som skolan ska ta hand om. De som är sena med läsningen ska få mindre läsläxor. Anledningen är att eleverna lär sig texten utantill och detta anses hämma läsutvecklingen. Det anses vara bättre för inläringen med korta läxor som är ordentligt gjorda än långa läxor som eleven har slarvat med. Hänsyn ska tas till individen och detta blir svårare i de högre årskurserna. Vid individualiseringen ska eleverna ges möjlighet att kunna kontrollera sig själva. Hemuppgifterna ska vara av varierande art och eleven ska inte bara läsa i en bok utan även observera. Det är viktigt att eleven utvecklar olika tekniker som gynnar studierna. Här beskrivs även att det kan vara svårt för en del elever att utföra hemuppgifter då de inte har lugn och ro i hemmet. De tar även upp att föräldrarna ska få information om studieteknik för att kunna förstå hur en god studiemiljö ser ut (Skolöverstyrelsen, 1962).

3.9.2 Lgr 69

I Läroplanen för grundskolan 1969 står det att största delen av skolarbetet ska göras i skolan. Färdighetsträning och aktiv inläring ska ske i skolan. Läraren och läromedel ska finnas till hands. Eleven ska kunna diskutera uppgifterna med läraren och läraren ska följa upp studierna. Studierna i skolan ska anpassas till individen och det ska inte krävas samma prestationer av alla. Studietekniken är viktig och läraren ska hjälpa eleven att utveckla en god sådan. Föräldrarna ska informeras om studieteknik så att de kan ge komplement till studietekniken genom olika fritidsaktiviteter. Skolarbetet är av den art att hemuppgifter är något som inte är speciellt viktiga och helst bör vara av frivillig art. Motiveringen är att eleverna ägnar många timmar i skolan och därför bör fritiden ägnas åt annat än skolarbetet. Lärare som undervisade i språk uppfattade utifrån en formulering i läroplanen att läxor var otillåtliga eller borde undvikas i största möjliga mån (Lindell, 1990). Formuleringen som

misstolkades löd ”Huvuddelen av det med skolan förbundna arbetet skall eleven utföra på skoltid” (Skolöverstyrelsen Lgr 69 s. 69). Av den här anledningen kom en dialog att föras mellan lärarna och skolöverstyrelsen där skolöverstyrelsen enligt Malmberg (Citerad i Lindell, 1990) menade att ”hemuppgifterna kan utgöra en del av den normala arbetsrutinen om de är av repetitiv karaktär eller om de består av extensiv läsning” (Lindell, 1990 s. 21).

3.9.3 Lgr 80

Hemuppgifterna är en del av skolans arbetssätt enligt Läroplanen för grundskolan 1980 och de är till för att eleverna ska lära sig att ta ansvar. Uppgifterna ska vara anpassade efter elevens förmåga och hjälp ska finnas i skolan om eleven inte har möjlighet att lösa uppgiften i hemmet. Hemuppgifterna kan exempelvis bestå av intervjuer och undersökningar. Uppgifterna ska också vara till för färdighetsträning som behövs för att befästa kunskaperna (Skolöverstyrelsen, 1980).

3.9.4 Lpo 94

I den nuvarande läroplanen, Läroplanen för det obligatoriska skolväsendet 1994 står det inte något om läxor eller hemarbete däremot står det att eleverna ska lära sig att ta eget ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö. Undervisningen ska anpassas efter individen och det ska ske ett samarbete mellan skolan och hemmet. Det står också att kunskap kan se olika ut såsom fakta, förståelse, färdighet och förtrogenhet som förutsätter och samspelar med varandra (Skolverket, 1994).

3.9.5 Skollagen

Vi har gått igenom de allmänna föreskrifterna och kapitlet om grundskolan i skollagen och finner inte någonting som behandlar läxläsning eller hemarbeten. Ordet läxa eller hemarbete nämns inte över huvud taget. Det står att skolan i samarbete med hemmen skall främja elevernas harmoniska utveckling till ansvars-kännande människor och samhällsmedlemmar. Dessutom skall skolan vara likvärdig för alla elever (Läraryrket, 2002).

3.9.6 Sammanfattning läxor i styrdokumentet

Sammanfattningsvis kan vi konstatera att de äldre läroplanerna från 62-80 beskriver hur läxor/hemarbete ska behandlas. Det finns däremot inget i Lpo 94 som säger något om hemuppgifter. Det går heller inte att hitta något i skollagen som visar att skolan ska ge läxor. Carlgren och Marton (2003) beskriver hur läroplanen förändrats med åren från att beskriva hur lärarna skulle arbeta till en målstyrd läroplan där lärarna själva ska utforma vägen till målen (Carlgren & Marton, 2003). Det vill säga att läxor kan ses som en metod att använda för att nå målen men det är upp till varje lärare att välja metod.

Hellsten (1997) har också tittat på läroplanerna för grundskolan. Han menar att i Lgr 62 är det tydligt beskrivet att skolarbetet till största delen ska ske i skolan. I läroplanen från år 69 tas det avstånd från läxor och de ska vara av frivillig art. Efter att det har diskuterats mycket om läxors vara eller inte vara under 70-talet så kommer läxor tillbaka in i Läroplanen 80 som ett sätt att arbeta i skolan. Det här förvånar Hellsten och han påpekar även att Lgr 80 tar upp läxor på ett fåtal rader men formen på läxorna diskuteras inte. På 1990-talet är läxor en stor

del av skolans arbete trots att ordet läxa inte nämns över huvud taget i Lpo 94 (Hellsten, 1997).

4 Metod

I det här avsnittet kommer vi att diskutera val av metod och hur vi har gjort vårt urval. Vidare kommer vi att ta upp hur enkäten är utformad och vilka avgränsningar som har gjorts. I två avsnitt diskuteras etiska principer, reliabilitet, validitet och generaliserbarhet. Slutligen diskuterar vi konsekvenserna av vårt val av metod och vad vi kunde ha gjort annorlunda.

4.1 Val av metod

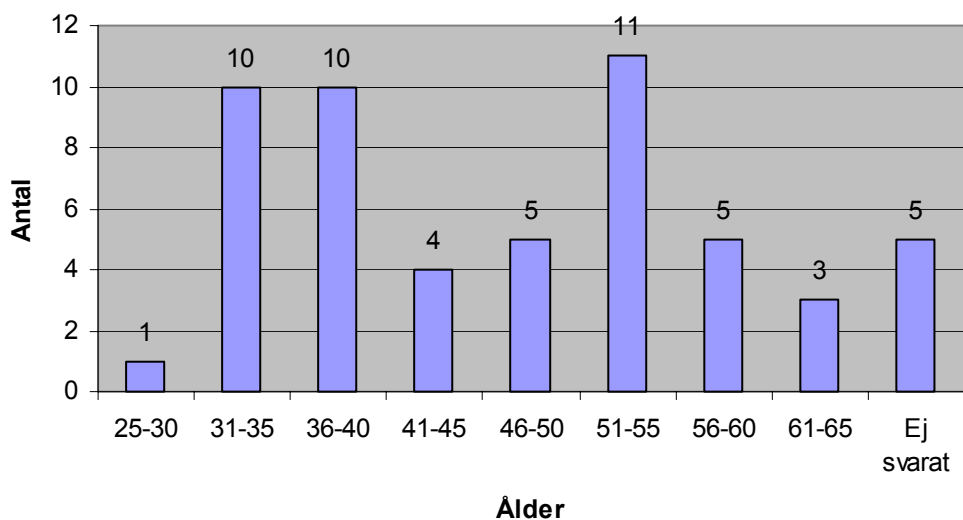
Vi valde en kvantitativ metod för att vi var ute efter att få ett så stort urval som möjligt. Vi ville med den kvantitativa undersökningen kunna visa hur vanligt förekommande det är att lärare ger läxor och hur stor andel av lärarna som anser att eleverna inte gör sina läxor. Enligt Trost (2001) ska man använda en kvantitativ studie när man vill ange frekvenser. Om vi hade valt intervjuer i stället så hade vi fått färre svar. En av våra frågor är öppen, *Varför ger du inga läxor*, för att vi tyckte det var svårt att ge alternativ på den frågan då lärare utifrån vår erfarenhet vanligtvis ger läxor. Vi har tänkt oss att göra en enkätundersökning bland lärare som arbetar i år F-9, där vi vill ta reda på det främsta syftet med läxor och i vilken utsträckning de anser att läxorna fullgörs. Enkäten kommer även att innehålla frågor om ålder, kön och i vilken årskurs pedagogerna arbetar i. Den kommer att lämnas till lärare på fyra kommunala skolor i alla årskurser från F-9. Resultatet kommer vi sedan att jämföra för att se om vi kan urskilja vissa mönster vad gäller manligt/kvinnligt ålder på lärarna och årskurs de arbetar i.

4.2 Urval

Vi kontaktade tre skolor i en mindre kommun och fyra skolor i en storstad. För att få olika upptagningsområden valde vi två olika kommuner. I storstaden valde vi dessutom olika stadsdelar. Fem av sju skolor svarade ja på vår förfrågan om vi fick dela ut vår enkät men slutligen var det bara fyra skolor som deltog i undersökningen. Vi hade räknat med ett visst bortfall men det var svårare än vi trott att få svar på enkäterna. En av de skolor som vi kontaktade är en Montessoriskola men tyvärr ville inte den skolan delta i undersökningen. Detta tyckte vi var synd eftersom det hade varit intressant att jämföra med en skola som har en annan pedagogisk inriktning. Av de fyra skolor som slutligen ingår i vår undersökning ligger en i den mindre kommunen och tre i storstaden. Två skolor är F-9 skolor och två är F-5 skolor. Skolorna är icke slumpmässigt utvalda. Urvalet är en blandning av kvoturval och bekvämlighetsurval. Vi valde skolor i närheten av där vi bor men vi valde inte ut specifika lärare utan alla lärare på skolorna ombads att svara på enkäten. Dessutom tror vi att dessa fyra skolor kan representera andra kommunala skolor i Sverige, (Trost 2001).

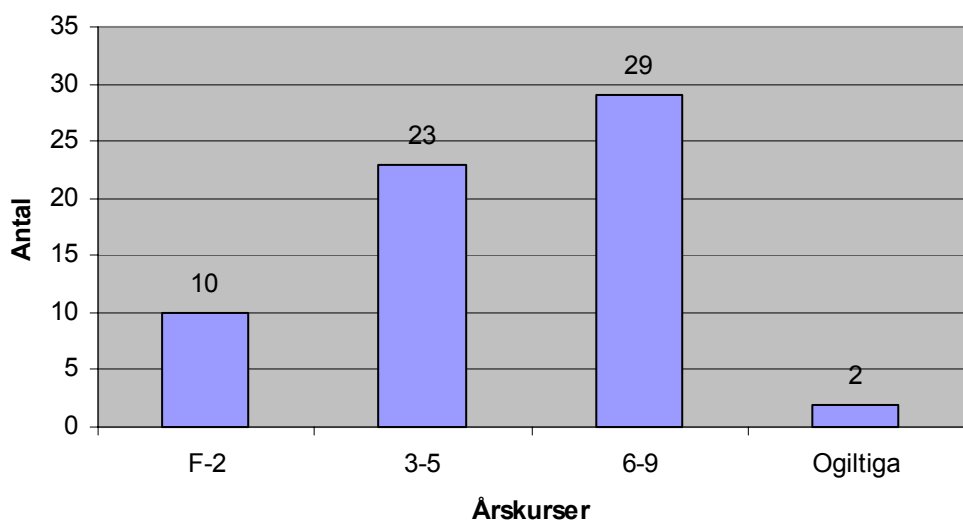
Sammanlagt delade vi ut 85 enkäter och fick 54 stycken svar. Det var alltså ett bortfall på 36 %. Av de 54 lärare som deltog i undersökning är 10 stycken män och 44 stycken kvinnor. På grund av att det är så få män som svarat på enkäten tänker vi inte jämföra likheter och skillnader mellan könen som vi först hade tänkt. Spridningen på årskurser som lärarna jobbar i är mellan förskoleklass och årskurs nio och åldern på deltagarna är mellan 28-61 år. Vi tror inte att varken bortfallet av skolor eller deltagande har påverkat vår studie eftersom vi kan se ett mönster i de svaren som vi fått.

Figur 1. Ålder på deltagarna i undersökningen

De flesta i undersökningen var i åldern 31-40 år (20 st) och i åldern 51-55 år (11 st).

Figur 2. Årskurser som deltagarna i undersökningen arbetar i

En och samma lärare kan arbeta i både år 3-5 och år 6-9, därav överstiger det totala antalet deltagande. De ogiltiga svaren innebär att personen har kryssat i enkäten på ett felaktigt sätt eller inte kryssat i alls.

4.3 Enkäten

Enkäten prövades först på en testgrupp för att missförstånd i formuleringarna skulle undvikas. För att deltagarna i undersökningen inte skulle bli påverkade av vårt syfte presenterade vi inte det i undersökningen. Endast ett kort brev bifogades där vi presenterade att vi gjorde ett examensarbete om läxor. Frågorna i enkäten handlade bl.a. om lärares pedagogiska tankar bakom läxor och om de tror att läxorna bidrar till att nå de nationella målen. Frågorna

handlade också om hur stor andel av eleverna som gör sina läxor och om det finns någon organiserad läxhjälp på skolorna. (Se bilaga 1)

4.4 Avgränsningar

Med begreppet läxa menar vi skoluppgift från läraren som eleverna ska utföra utanför skoltid. I detta arbete avgränsas frågeställningarna att gälla vilka pedagogiska grundtankar som finns bakom läxor bland pedagoger på fyra kommunala grundskolor. Vi kommer därför inte att undersöka huruvida läxorna faktiskt hjälper elevernas lärande utan bara pedagogernas egna uppfattningar om läxor bidrar till att nå de nationella målen.

4.5 Etiska principer

I sammanställningen av resultatet går det inte att urskilja några enskilda personer. Deltagandet var frivilligt och anonymt det vill säga vi uppfyllde samtyckeskrauet enligt de forskningsetiska principerna (Forskningsetiska principer s. 9). Vi valde att ha med en fråga om ålder på deltagaren även om vi är medvetna om att detta kan vara känsligt att ange (Stukát 2005). För övrigt anser vi att vi inte hade några känsliga frågor. Vi valde att utelämna vårt syfte med undersökningen för att undvika att deltagarnas svar skulle påverkas. Vi har därför medvetet ej uppfyllt informationskravet enligt de etiska forskningsprinciperna att ange vårt syfte med enkäten (Forskningsetiska principer s. 7).

4.6 Reliabilitet, validitet och generaliserbarhet

Vi använde oss av en kvantitativ metod där vi delade ut en enkät. För att undvika missförstånd i formuleringarna prövade vi först vår enkät på en testgrupp. Därefter gjordes vissa justeringar. Trots detta fick vi problem med en fråga där deltagarna hade svårt att ange endast ett alternativ. Några valde att kryssa i flera alternativ och svaret på frågan blev därmed ogiltigt. Av detta kan vi anta att några tvingades välja ett alternativ av flera likvärdiga. Eftersom vi formulerat frågorna utifrån vårt syfte anser vi att validiteten är god. Vi har inte för avsikt att generalisera våra resultat utan de gäller endast för dessa fyra skolor (Stukát 2005). Detta är en undersökning gjord i liten skala. Vi anser ändå att våra resultat kan ge en bild av hur det ser ut på svenska skolor eftersom vi vänt oss till skolor i olika kommuner och stadsdelar för att få ett representativt upptag. Vi har dessutom lämnat enkäten till lärare på olika stadier i olika åldrar och av olika kön. Dock är kvinnorna överrepresenterade men det är också så verkligheten ser ut i övriga Sverige bland lärare.

4.7 Metoddiskussion

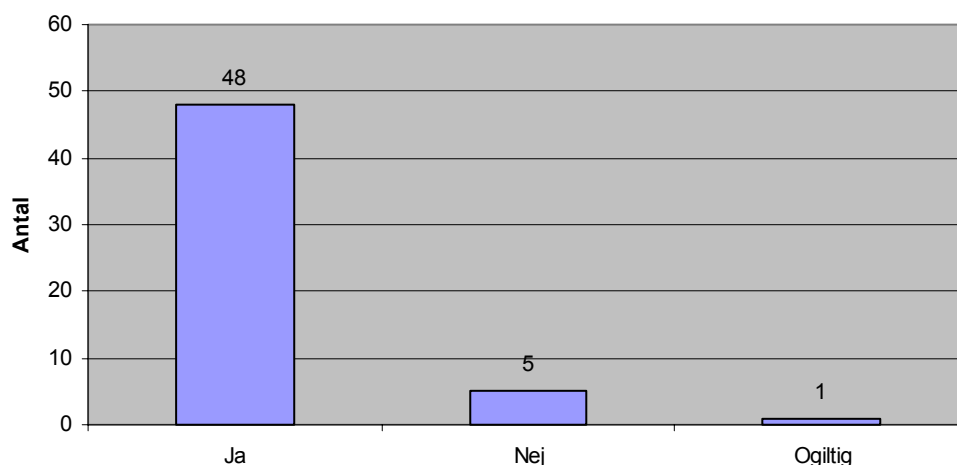
Vi valde att göra en kvantitativ undersökning för att få ett så brett urval som möjligt. Vi ser nu i efterhand att det var vissa svårigheter med att göra en enkätundersökning eftersom läxor är ett ämne som väcker starka känslor. På många av enkätfrågorna har lärarna skrivit till en kommentar eller gjort ett eget alternativ vilket har lett till ett visst bortfall då dessa frågor inte går att sammanställa i diagrammen. På en del av frågorna, framförallt fråga tre, hade det varit bättre med en kvalitativ studie eller möjligtvis en öppen fråga så att lärarna hade kunnat gå in mer i detalj på deras främsta syfte med läxor. Syftet med läxor var en mycket mer komplex fråga än vi innan hade föreställt oss. Vi skulle också ha angett vår definition av läxor på enkäten då alla lärare har sin egen definition av begreppet.

5 Resultat och analys

Enkäten har besvarats av 54 lärare på fyra kommunala grundskolor, varav 10 stycken är män och 44 stycken är kvinnor. Nedan redovisas resultat och tillhörande analys per enkätfråga.

5.1 Fråga 1: Ger du dina elever läxor?

Figur 3. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 1.

På frågan om lärare ger elever läxor ser vi att en stor majoritet svarat ja. 89 % av lärarna ger sina elever läxor medan endast 9 % inte gör det. Utifrån vad vi har sett och läst så förekommer läxor i hög utsträckning i skolans verksamhet och detta stämmer väl överrens med vår enkätundersökning. Det ogiltiga svaret på den här frågan var en lärare som kryssat i både ja och nej på frågan.

Av 54 tillfrågade lärare var det fem stycken som svarade att de inte ger läxor. Av dessa fem var tre stycken män och två kvinnor. Det var en ganska hög andel män som inte ger läxor med tanke på hur få män som deltog i undersökningen (10 st.), men eftersom det var just så få män som deltog i undersökningen så kan vi inte dra några slutsatser. En anledning skulle kunna vara att många män undervisar i de praktiska ämnena som slöjd och idrott där läxor vanligtvis inte ges. Fyra av de fem lärarna som svarade att de inte ger läxor är i åldern 46-49 år och en av lärarna är 34 år. Fem lärare i hela undersökningen var i åldern 46-50 år och fyra av lärarna i den åldersgruppen ger inte läxor. Det här resultatet förvånade oss då vi hade trott att det var de yngre lärarna som inte ger läxor eftersom de är utbildade efter den nya läroplanen där läxor inte nämns.

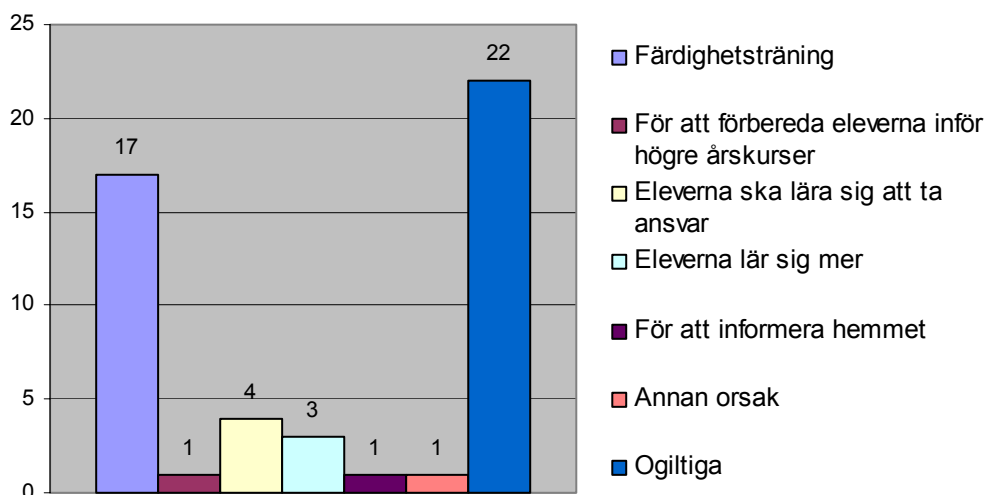
Utifrån frågan om lärare ger läxor förstår vi också problemet med att definiera vad en läxa är, eftersom tre lärare som angett att de inte ger läxor ändå uppger att de ger eleverna någon form av uppgift som kan ske hemma eller ska vara färdig till nästa gång. I efterhand inser vi att vår definition av ordet läxa borde ha stått med på enkäten.

5.2 Fråga 2: Varför ger du inga läxor?

Fråga 2 besvarades endast av dem som tidigare svarat på fråga 1 att de ej ger några läxor. Av de tillfrågade lärarna svarade 9 % (5st) att de inte ger några läxor. Sammanfattningsvis anser dessa lärare att skolarbetet ska skötas i skolan. Ett argument är att läxor inte finns med i styrdokumentet och att skolans mål bör uppnås i skolan. Om målen ej uppnås bör hjälp ske inom skolans ramar. Ett alternativ skulle kunna vara att förlänga skoldagen eller ha obligatorisk läxverksamhet på fritids. Ibland kan dock eleverna få en uppgift att titta på något till nästa gång, vilket tyder på problemet med att definiera vad en läxa är. Anmärkningsvärt är att tre av dem som inte ger läxor ändå tror att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen. Två av dessa lärare undervisar i praktiska ämnen som t.ex. slöjd där det traditionellt inte ges några läxor. De menar kanske då att läxor är viktiga för att nå de nationella målen i andra teoretiska ämnen. Det är dock mycket konstigt hur man kan uppge att läxorna är viktiga för att nå målen och ändå inte ge några. Uppnår inte dessa lärares elever målen då?

5.3 Fråga 3: Vilken är den främsta anledningen till att du ger läxor?

Figur 4. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 3.

Den här frågan besvarades endast av dem som hade angett att de ger läxor på fråga 1. Den främsta anledningen bland lärarna till att ge läxor är färdighetsträning som är överlägsen de andra alternativen. Den person som fyllde i annan orsak uppgav att det var en mix av alla alternativen samt att skolan har en läxtradition.

Frågan om den främsta anledningen till att lärarna ger läxor fick ett stort bortfall. Orsaken till det här var att många upplevde det svårt att välja endast ett alternativ och därför kryssade i flera alternativ på frågan och skrev en kommentar bredvid. Vi tror också att en del har läst frågan slarvigt och därför kryssat i fler än ett svar. Av de giltiga svaren på frågan så var färdighetsträning den främsta anledningen till att lärare ger läxor. Att eleverna ska lära sig att ta ansvar kom på plats nummer två. Att den främsta anledningen är färdighetsträning kan uppfattas som lite gammaldags då skolan nu för tiden ska handla om att eleverna reflekterar och analyserar. Lärande ska inte i första hand handla om färdighetsträning utan om förståelse

även om färdighetsträning är en del av de fyra f:en, fakta, färdighet, förståelse och förtrogenhet.

Av de fyra lärarna som angav svaret *eleverna ska lära sig att ta ansvar*, så arbetar tre stycken i år F-3, vilket tyder på att läxan har ett mer uppfostrande syfte bland de yngre eleverna.

5.3.1 Ogiltiga svar

Anledningen till det stora bortfallet på den här frågan är att vi frågade om endast den främsta anledningen till varför lärarna ger läxor. Lärarna ombads att endast fylla i ett alternativ men flera har ändå fyllt i flera alternativ och därför blir deras svar ogiltiga. Vi tycker ändå att det kan vara intressant att titta på vilka anledningar de har fyllt i. Vi redovisar svaren nedan i en tabell.

Orsak	Antal
Färdighetsträning	18
Eleverna hinner inte med allt arbete i skolan	7
För att förbereda eleverna inför högre årskurser	6
För att eleverna ska lära sig att ta ansvar	15
Eleverna lär sig mer	15
Eleverna vill ha läxor	4
Föräldrarna vill att eleverna ska ha läxor	5
För att informera hemmet	4
Annan orsak	4

På den här frågan har lärarna fyllt i flera alternativ, därav överstiger svaren antal deltagare. Även här är färdighetsträning det alternativ som fått flest svar. Vi kan även se att alternativen: *För att eleverna ska lära sig att ta ansvar* och *Eleverna lär sig mer* har fått många svar.

Vi kunde inte se någon gemensam nämnare bland de svar där lärarna hade kryssat i annan orsak. De som hade kryssat i annan orsak hade följande kommentarer:

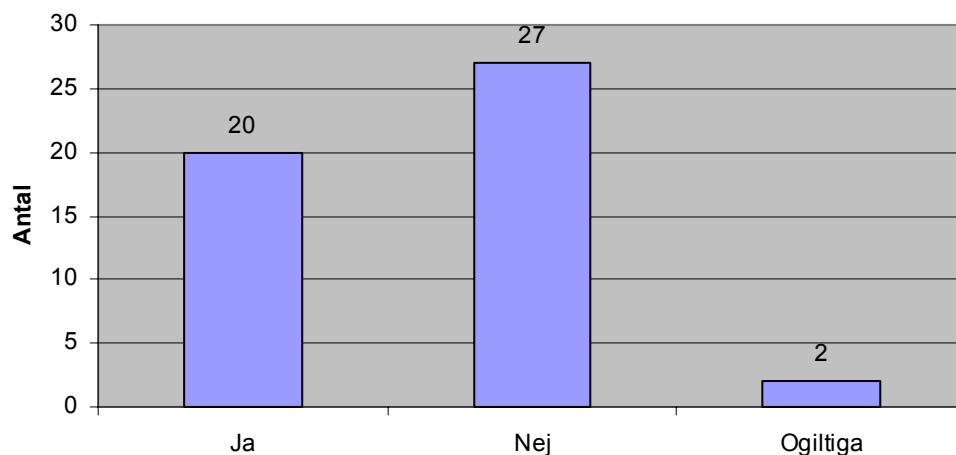
- Enda möjligheten att fördjupa sig.
- Förskolebarnen tycker att det är spännande.
- För att nå målen.
- Vissa uppgifter får högre kvalitet om eleverna får fundera på/reflektera över dem enskilt.
- Lugn och ro utan tidspress.

Trots att majoriteten av svaren var ogiltiga på grund av att lärarna hade fyllt i mer än en anledning till att de ger läxor, tycker vi ändå att deras svar kan vara intressanta att analysera. Bland dem som fyllde i flera svar så var färdighetsträning det alternativet som fick flest kryss precis som bland de giltiga svaren. På andra plats kom: *att eleverna ska lära sig att ta ansvar* och *att eleverna lär sig mer*. Dessa svar kom på andra respektive tredje plats även bland de giltiga svaren och vi förmodar att förhållandet mellan dessa två svar och alternativet färdighetsträning hade varit mer jämbördigt om alla hade haft möjlighet att ange fler alternativ på frågan. Därför anser vi att bortfallet inte hade så stor betydelse för vår undersökning då det

ändå går att utläsa att färdighetsträning var den anledning som hade fått flest kryss samt att vi även fick samma resultat bland de giltiga svaren.

5.4 Fråga 4: Gör alla dina elever de läxor som du ger dem?

Figur 5. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 4.

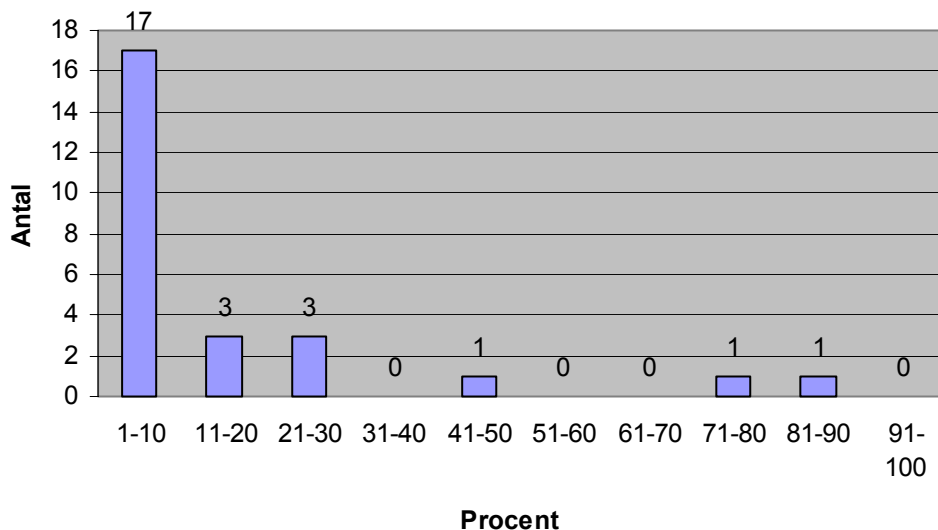

Den här frågan besvarades endast av de lärare som på fråga 1 svarat att de ger läxor. 41 % av lärarna menar att alla elever gör de läxor de får. Emellertid svarade 55 % att alla elever inte gör de läxor de får. Här framgår dock inte hur många i varje klass som inte gör läxan. Är det endast en elev som slarvar så blir svaret nej på den här frågan.

Av de 20 lärarna som svarade ja på den här frågan arbetar 75 % i skolår F-5. Av de 27 lärarna som svarade att alla elever inte gör läxorna så arbetar 48 % av dem i skolår 6-9 och åtta arbetar i skolår F-5. Det är 22 % som arbetar både i skolår F-5 och i skolår 6-9. Vår undersökning visar alltså att det är vanligare att läxorna görs i de lägre åldrarna. Syftet att ge läxor för att förbereda eleverna för högre studier förefaller då meningslöst när eleverna verkar bry sig mindre om sina läxor ju äldre de blir.

5.5 Fråga 5: Uppskatta hur många procent som inte gör läxan

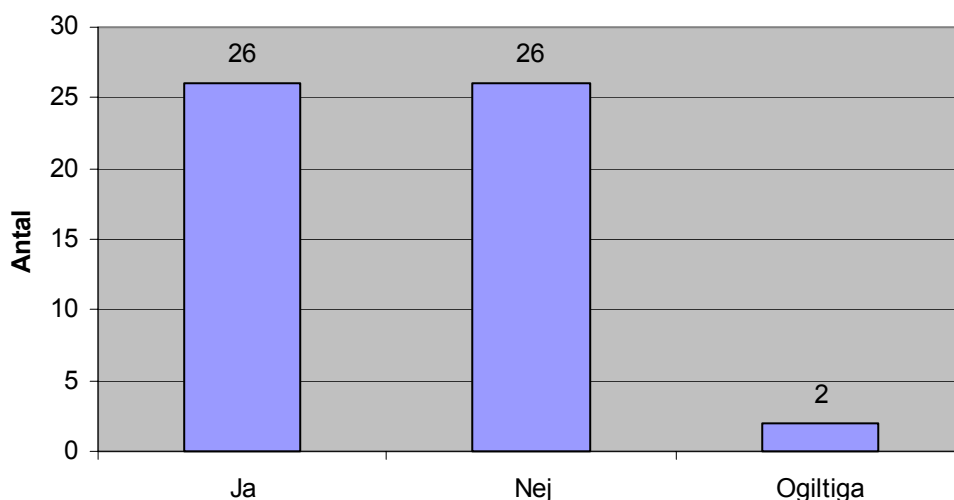
Figur 6. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 5.

Den här frågan svarade endast de lärare på som i fråga 1 uppgett att de ger läxor och dessutom uppskattat på föregående fråga att alla elever ej gör sina läxor. När lärarna uppskattade hur många procent av eleverna som inte gör sina läxor var det mest förekommande att mellan 1-10 % av eleverna inte gör sina läxor. Anmärkningsvärt är att det är två lärare som anger att mellan 70 - 90 % av eleverna inte gör sina läxor och dessa lärare anser ändå att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen. Betyder då detta att upp till 90 % i de klasserna inte når de nationella målen?

5.6 Fråga 6: Finns det någon organiserad läxhjälp på skolan?

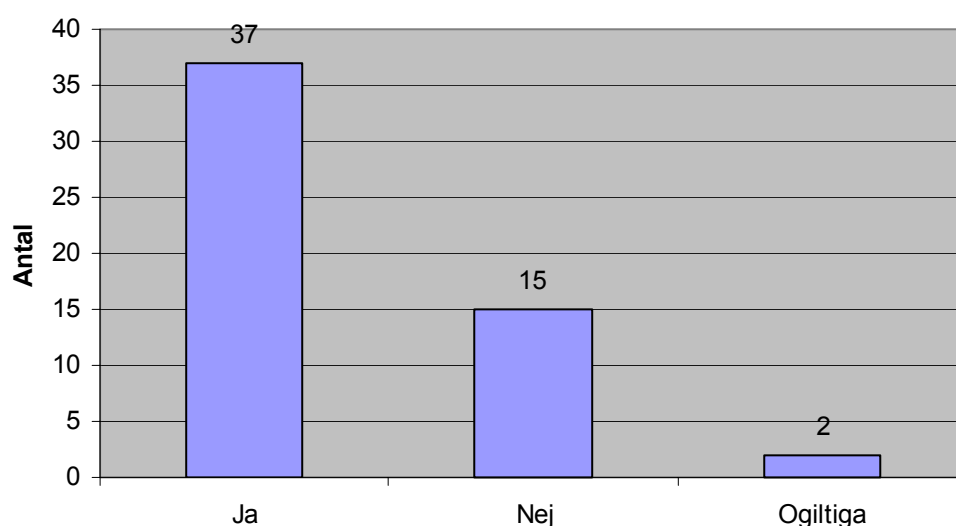
Figur 7. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 6.

Av de giltiga svaren var det 50 % av lärarna som uppgav att det finns organiserad läxhjälp på skolan. Här kan det vara intressant och se om läxhjälpen bidrar till att eleverna gör läxorna. Vi tittar alltså på hur många som svarar att det finns läxhjälp i förhållande till frågan om alla elever gör sina läxor. Av de tjugo lärarna som svarade att alla eleverna gör läxorna hade sju organiserad läxhjälp på skolan. Av svaret kan vi inte dra några slutsatser om att organiserad läxhjälp bidrar till att fler elever gör läxorna. Det förvånade oss att så stor andel av lärarna uppgav att det finns organiserad läxhjälp på skolorna eftersom vår bild är att det inte finns det. Läxhjälpen visade sig också finnas i större utsträckning på högstadiet än i låg/mellanstadiet. Kanske beror det på att de äldre eleverna inte har tillgång till fritids på samma sätt som de yngre.

5.7 Fråga 7: Tror du att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen i skolan?

Figur 8. Diagram som visar svarsfördelningen på fråga 7.

Majoriteten, 69 %, av lärarna tror att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen i skolan. 28 % av de tillfrågade svarade att de inte tror att läxor är viktiga för att nå de nationella målen. Det var två ogiltiga svar p.g.a. två lärare hade kryssat i enkäten på ett felaktigt sätt.

Av 54 tillfrågade lärare var det 15 stycken som svarade att de inte trodde att läxorna var viktiga för att nå de nationella målen i skolan. Av dessa 15 var det 14 stycken lärare som ändå ger läxor. Hälften av dem, 7 stycken, uppgav att deras främsta anledning till varför de ger läxor är färdighetsträning och en lärare uppgav att läxor bidrar till att eleverna lär sig mer. Om man anser att läxorna inte är viktiga för att nå de nationella målen tycker vi det är märkligt att man väljer dessa alternativ som främsta anledning till varför man ger läxor, eftersom dessa alternativ pekar på att mer träning behövs för att uppnå skolans nationella mål. Om de i stället valt en annan anledning som att informera hemmet eller lära sig att ta ansvar, så hade det varit mer förståeligt eftersom dessa anledningar inte har med skolans mål att göra. En deltagare uppgav dessutom att hon gav läxor för att det finns en läxtradition på skolan trots att hon inte tror att läxor är viktiga för att nå målen.

5.8 Sammanfattning av resultat

Sammanfattningsvis ser vi att majoriteten av lärarna i vår undersökning ger läxor vilket stämmer väl överrens med den uppfattning som vi hade innan enkätundersökningen genomfördes. Den främsta anledningen till att ge läxor visade sig vara för att färdighetsträna eleverna. Majoriteten av lärarna uppgav också att det inte är alla elever som gör sina läxor dock tror de flesta lärarna att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen. Det mest intressanta resultatet tycker vi är att 26 % av lärarna ger läxor även om de inte anser att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen. Hälften av dessa lärare gav dessutom läxor med det främsta syftet att färdighetsträna, vilket pekar på att mer träning behövs för att uppnå skolans nationella mål. Detta pekar på att läxtraditionen på skolorna är mycket stark då läxor ges utan att reflektera över om de bidrar till barnens lärande eller ej.

6 Diskussion

Vi kommer här att diskutera vårt resultat utifrån våra forskningsfrågor. För att underlätta för läsaren har vi valt att ha varje forskningsfråga som en underrubrik.

6.1 Vilken är den främsta anledning till att lärare ger läxor?

Syftet med vår studie var att ta reda på främsta anledningen till varför lärare ger läxor. Undersökning visar att den främsta anledningen är färdighetsträning och på andra plats kom anledningen att eleverna ska lära sig att ta ansvar. Detta stämmer inte överens med en liknande större undersökning publicerad i Lärarnas Tidning, (11/2002), där anledningen att eleverna ska lära sig att ta ansvar fick flest röster bland lärarna. Jönsson (2005) och Svensson, Svensson (2005) kom i sina C-uppsatser fram till att lärare ger läxor för att befästa vissa kunskaper som t.ex. glosor, det vill säga färdighetsträning, att förberedas inför högre studier, lära sig att ta ansvar, väcka intresse och för att hinna med skolarbetet. I sina uppsatser hade de inte valt att ta reda på den främsta anledningen till läxor utan syftet med läxor i allmänhet. Av vår enkät att döma så kan vi också utläsa att det är mycket svårt att ange endast ett alternativ som främsta syfte till läxor eftersom ett stort antal av deltagarna i undersökningen kryssat i flera alternativ trots att de ombads att välja endast det främsta syftet med läxor.

Om läxor är till för att eleven ska planera och ta ansvar för sitt eget lärande så är alternativet att eleven lägger upp sin egen planering i skolan i stället för att ha läxor. Eleven disponerar då över sin egen tid under veckan och lär sig att planera för att hinna med arbetet. Eleven skall kunna följa sin egen utveckling och lärandeprocess men vi anser att det finns andra sätt än läxor för att ge eleverna insikt i sin lärandeprocess som t.ex. att arbeta med portfolio eller egen planering. Färdighetsträning, som var det främsta syftet till att lärare ger läxor i vår undersökning, är en form av flera kunskaper som beskrivs i Lpo 94. Dock anser vi att den formen av kunskap lika gärna kan bedrivas i skolan som i hemmet. Glosor kan t.ex. läras in genom spel och lek på lektionerna i stället för att nöta in dem i hemmet.

Den politiska debatten fokuseras bara på antalet läxor som bör ges. Folkpartiet diskuterar inte vad läxorna skall bidra till utan fokuserar hela debatten på tid och arbetsinsats. Folkpartiet styrker sina argument med att andra länder har fler läxor men det framgår inte i om de länderna har bättre studieresultat. Carlgren och Marton (2003) ifrågasätter hur politikerna kan ha åsikter om läxorna. De menar att syftet borde vara upp till varje lärare och elev och att det inte är någon mening med en metod om den inte har ett utarbetat syfte. Vi tycker också det är konstigt hur mängd och tid kan ifrågasättas innan syftet med läxor fastställts.

Enligt studier från Nya Zeeland om läsinläring så finns det stöd för att elever lär sig mer om de läser hemma med sina föräldrar. Detta motiverar att eleverna ska ha läsläxor. Undersökningen av Jönsson (2006) visade också att ett av lärarnas syften med läxor var att främja barnens läsutveckling. Däremot skriver Leo (2004) i sin D-uppsats att forskning visar att läxor i matematik har små effekter. Vår erfarenhet är att matematikläxor ofta har med färdighetsträning att göra. Färdighetsträning var det alternativet som fått flest svar i vår undersökning och det verkar onödigt att ge matematikläxor som har med färdighetsträning att göra om eleverna inte lär sig något.

Av de här resultaten verkar det som om att det inte finns någon gemensam tanke bakom läxor och Leo (2004) kommer också fram till att syftet med läxor ser olika ut beroende på vem man pratar med. Det verkar alltså som att läxtraditionen på skolorna väger större än anledningen till att de ges.

Trots att vår nuvarande läroplan bygger på ett sociokulturellt perspektiv kan vi finna gamla strukturer kring inläring när det gäller syftet med läxor. Exempelvis att läxor ges för att färdighetsträna och i ett uppfostrande syfte går att härleda till ett behavioristiskt perspektiv på lärande. I den nya läroplanen betonas att färdighet, förtrogenhet, fakta och förståelse ska samspela. Det är viktigt att eleverna får ett sammanhang i sitt lärande. Att ta hem en läxa för att enbart färdighetsträna ger inte eleverna en förståelse och ett sammanhang som behövs för att befästa kunskaper utifrån ett sociokulturellt perspektiv.

6.2 Vad säger de tidigare samt nuvarande läroplanerna och skollagen om läxor?

I läroplanerna från 62-80 nämns läxan som metod. I Lgr 62 är riktlinjerna mycket tydliga medan läxan i Lgr 69 har fått en mindre viktig betydelse. På 80-talet kom läxan tillbaka som metod i och med Lgr 80 och skulle då vara en del av skolans verksamhet. I Lgr 62 står det att färdighetsträning skall utföras i skolan medan det i Lgr 80 står att färdighetsträning är något som bör ske i hemmet. I vår enkätundersökning är det färdighetsträning som är den främsta anledningen till varför man idag ger läxor. Dock liknar Lgr 62 dagens syn på lärande när det gäller individualisering av eleven och betoningen av att uppgifterna ska varieras.

Dagens syn på läxor verkar fortfarande vara influerad av Lgr 80. Färdighetsträning och att eleven skall lära sig att ta ansvar är två av de främsta anledningarna till varför lärare ger läxor enligt vår undersökning. Dessa två syften är också de som beskrivs i Lgr 80. Kanske beror det här på att dagens läroplan inte tar upp om läxor överhuvudtaget skall förekomma och om de nu ska förekomma hur de ska vara utformade.

Majoriteten av de lärare som vi delat ut enkäten till använder sig av läxor vare sig de tror att de är viktiga för att nå de nationella målen eller ej. Vi anser att läxan bör ifrågasättas och problematiseras eftersom den överhuvudtaget inte nämns i Lpo 94, vilket kan ses som ett argument emot läxan. Läxan i sig är alltså inte en del av skolans uppdrag och det är därför lite konstigt att läxor kan uppta en så stor del av den pedagogiska verksamheten. Det står dessutom i Lpo 94 att undervisningen skall anpassas efter varje elevs förutsättningar, vilket då kan tolkas som att alla elever ska ha individanpassade läxor. Cooper menar emellertid att det inte finns någon forskning som visar att individanpassade läxor har någon effekt (Leo, 2004). Vår erfarenhet och uppfattning är ändå att det är vanligt att alla elever får samma läxa.

Ett argument för läxor i Lpo 94, kan vara vad som står under rättigheter och skyldigheter där det står att skolan ska utveckla elevernas förmåga att ta ett personligt ansvar. Att barnen får ta hem uppgifter som de själva utför hemma kan vara en typ av ansvar och det är också ett av de främsta argumenten för läxor som vi stött på i vår undersökning. Det står dessutom i skolans uppdrag att det ska ske ett samarbete mellan skolan och hemmet och det kan tolkas som att läxor är en typ av samarbete med hemmen. Tolkas läroplanen på detta sätt så kan man hävda att vissa läxor går att rättfärdiga utifrån Lpo 94.

Den läroplan som vi har idag är målstyrd och det finns alltså inga beskrivningar om hur läraren ska gå tillväga för att nå målen. Vägen dit är valfri och frågan om man ska ha läxor blir en fråga som varje pedagog och dess elever får ta ställning till. Dock anser vi att om en pedagog väljer metoden läxor så bör de ha tänkt igenom syftet med den metoden precis på samma sätt som vid valet av annan metod. Dagens läroplan är tolkningsbar på både gått och ont. Det finns självklart en tanke bakom detta men det viktigaste måste vara att man som pedagog är medveten om sina val av pedagogiska metoder. Lpo 94 är också influerad av det sociokulturella perspektivet. Vikten ligger inte längre på färdigheter utan på att utvecklas som individ och förberedas på ett liv efter skolan där det idag är viktigare att kunna samarbeta och kommunicera än att ha tillägnat sig vissa mer faktamässiga färdigheter. Därför kan inte anledningen färdighetsträning som syfte till läxor rättfärdigas utifrån Lpo 94.

I skollagen står det inte heller något om läxor eller hemarbete. Däremot står det att hemmet skall främja eleverna till ansvarstagande samhällsmedborgare och ser man läxan som ett sätt att lära eleverna att ta ansvar så kan denna punkt tolkas så. Men det står också att skolan skall vara likvärdig för alla vilket den inte är om man tar med sig läxor hem eftersom hemmet ser olika ut för alla elever.

Vi finner spår av konstruktivistiska perspektiv i Lgr 62 och Lgr 69 då individualisering och variation av läxuppgifterna betonas, vilket kan liknas vid dagens synsätt på lärande. Här går det att se att det finns influenser av Piagets teori om att mognad sker i olika stadier där det föreslås att läsläxor inte bör ges till de elever som inte har uppnått rätt mognad. Däremot är synen på läxor i Lgr 80 mer bakåtsträvande och åt ett behavioristiskt synsätt då läroplanen förespråkar färdighetsträning som en form av läxa. I och med Lpo 94 är vi tillbaka i ett individtänkande och ett sociokulturellt perspektiv.

6.3 Finns det organiserad läxhjälp på skolorna?

Hellsten (1997) har kommit fram till sex tydliga innebörder av begreppet läxa och två av dem är: kärlek, omsorg och gemenskap, kontakt. Vi tolkar det som att när barnen sitter ned med sina föräldrar och gör sina läxor så stärker det gemenskapen och kontakten med föräldrarna. Barnen får till följd av läxan kärlek och omsorg av föräldrarna. Tvärtom menar en förälder som uttalar sig i Ica kuriren (35/2004). Läxor är ett stressmoment för familjen och det är svårt att hinna med fritidsintressen. Det kan då antas att barnens läxor inte leder till en lugn stund för familjen där kontakten och omsorgen ökar. I stället verkar läxan bli något som irriterar familjen och startar konflikter. Även Hellsten uttalar sig i artikeln och han menar att barnens gräns mellan fritid och arbete suddas ut när de har läxor som ska göras efter skoltid. Han anser att läxor är en orsak till att stressrelaterade sjukdomar ökar. Därför anser vi att det är viktigt att lärare reflekterar över läxor och vilka konsekvenser de kan få för barnen och familjen. Fyller läxan det syftet som är tänkt eller får det en motsatt effekt? Läraren tänker sig en lugn stund för barnen med förälderns omtanke och kontakt men i stället startar en konflikt i hemmet och barnen och deras föräldrar blir stressade och mår dåligt. En lösning på detta problem skulle kunna vara organiserad läxhjälp på skolan. Då får barnen professionell hjälp av pedagoger och alla barn får samma förutsättningar att klara läxan. Barnen kan då också gå hem efter skolans slut och känna att de har fritid och stressen på familjen skulle då givetvis minskas. I vår undersökning angav hälften av lärarna att det fanns organiserad läxhjälp på skolorna men vi kunde tyvärr inte dra någon slutsats om det bidrog till att fler elever gör sin läxa. En annan lösning på problemet enligt Hellsten skulle kunna vara att förlänga skoldagen.

De skulle gynna de barn som kommer från hem utan studievana, (Ica-Kuriren nätupplaga 25/8 35/2004).

6.4 Vilka argument finns det för och emot läxor i de olika lärandeteorierna samt i lärares syn på lärande?

Den behavioristiska teorin tar hänsyn till yttre beteenden, Säljö (2000), och stödjer därför läxor. Teorin bygger på stimulus och respons och läxan kan då ses som stimulus medan feedbacken ses som respons. När eleven har gjort läxan får den feedback på det arbete som utförts och om eleven inte gjort läxan uteblir också belöningen. Det går alltså ut på att uppmuntra ett visst beteende. Utifrån ett behavioristiskt tänkande kan alltså läxor legitimeras. Detta är dock ingen anledning till att ge läxor i dag eftersom dagens läroplan, Lpo 94, är influerad av det sociokulturella perspektivet, Säljö (2003), där fokus ligger på att lärande sker i samspel med andra. Lärandet skall komma inifrån individen och inte bygga på straff och belöning.

Utifrån de konstruktivistiska perspektiven skapar eleverna sin egen kunskap utifrån de upplevelser de har erfårit och Piaget menade att lära sig saker utantill var helt meningslöst om barnet inte förstått (Säljö, 2000). Vår undersökning visade dock att den främsta anledningen till att ge läxor är för att färdighetsträna eleverna, det vill säga lära sig saker utantill som t.ex. glosor. Den här typen av inläring känns gammaldags och stämmer inte överens med dagens läroplan. I stället för att lägga fokus på utantillinläring borde skolan fokusera mer på förståelse och sammanhang. Teori och verklighet verkar inte hänga samman. Eftersom det sociokulturella perspektivet bygger på lärande i samspel med andra finns det ingenting som stödjer läxor om du sitter ensam hemma. Om eleven däremot får en läxa som skall göras med hjälp av t.ex. en förälder så kan det ses som ett samspel. Att kunna få den hjälpen hemma ser dock väldigt olika ut från hem till hem.

Utifrån de tre olika undervisningssätten som Alexandersson (1994) funnit i sin undersökning tolkar vi det som att lärare från de två första kategorierna skulle se läxor som en viktig metod för att t.ex. kontrollera eleverna. Innehållet på läxan blir däremot inte det viktigaste utan det är metoden i sig som är betydelsefull. Vad eleverna eventuellt får ut av läxan blir inte heller synligt i dessa två undervisningssätt. Däremot tolkar vi det som att en lärare från den tredje kategorin skulle använda läxan som en metod men med ett tydligt innehåll och syfte för eleven där läxan sätts in i ett sammanhang för eleven. Vi tolkar det som att en läxa som bara har till syfte att färdighetsträna eleverna inte skulle ges av en lärare som har det tredje undervisningssättet eftersom vi inte tycker att färdighetsträning som t.ex. glosor går att sätta i ett sammanhang. Vår undersökning visade att de flesta lärare ger läxor men utifrån Alexanderssons undersökning förmodar vi att lärare har olika syn på läxor beroende på vilken syn de har på undervisning och lärande. Läxans syfte och utformning borde också skilja sig åt beroende på lärarens syn på hur barn lär. Vi tolkar det som att de flesta lärarna i vår undersökning passar in på kategori ett och två ur Alexanderssons studie eftersom de flesta gav färdighetstränande läxor där metoden läxa i sig verkar vara viktigare än innehållet på läxan.

Ett intressant resultat är det som Claesson (2002) kommer fram till i sin undersökning att lärare kan gå igenom hela lärarutbildningen utan att egentligen påverkas. Det kan nog vara en av anledningarna till att så många lärare i vår undersökning fortfarande ger läxor eftersom de är vana vid det från sina tidigare år som elever. Vi tror också att det är lätt hänt att nyutexaminerade lärare faller tillbaka till gamla traditionella mönster eftersom det känns som

en säkerhet som man är van vid. Som ny lärare har vi upplevt att det är skönt att ha fasta ramar och något att gå efter. Det finns även en stark förväntan på lärare att de ska ge läxor från både elever, föräldrar och andra kollegor. Frågan handlar sällan om läxor ska ges, utan när den skall ges och hur lång den skall vara. Hur läxan sedan utformas och om den har ett syfte eller ej beror på vilken undervisningssyn läraren har.

6.5 Anser lärarna att eleverna gör de läxorna som ges?

Vår undersökning visar att det är vanligare bland skolår F-5 att eleverna gör sina läxor än i skolår 6-9. Det verkar alltså att ju äldre man blir desto större blir bortfallet. En av anledningarna till att lärare ger läxor är ju just att förbereda eleverna inför högre studier vilket då verkar onödigt eftersom det verkar som att flera år av frekvent läsläsning endast leder till att eleverna tröttnar. Trots flera års träning på att göra läxor och förbättra sin studieteknik så är det ändå färre elever som gör läxorna i de högre årskurserna än i de lägre. Hellsten hävdar att argumentet att ha läxor för att förbereda för högre studier inte håller. När han undervisar på universitetet måste han vänja av eleverna med det arbetssätt de lärt in från skolan, (Ica-Kuriren nätupplaga 25/8 35/2004).

6.6 Anser lärarna att läxorna är viktiga för att nå målen?

Största delen av lärarna anser att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen. Skolans uppdrag är att se till att eleverna når de nationella målen och därför är det mycket viktigt att det finns ett genomarbetat syfte bakom läxorna. Vi anser det mycket märkligt med de lärare som inte tror att läxorna bidrar till att nå målen men ändå ger läxor i ett färdighetstränande syfte. Detta är ett tydligt exempel på att läxan ges till följd av den läxtradition som finns på skolan.

Frost gav inte sina elever några läxor under de tre första skolåren och hans elever fick trots det likvärdiga resultat på diagnoserna som görs i år 2 som eleverna i parallellklassen som hade fått läxor (Lärarnas tidning, 4/2000). Av detta kan vi dra slutsatsen om att det borde göras fler studier på hur mycket läxor bidrar till elevernas lärande om det är så att läxorna ges för att eleverna ska färdighetsträna och lära sig mer.

7 Slutsats

I vår undersökning har vi kommit fram till att majoriteten av alla lärarna ger läxor. Vår hypotes var att det inte finns någon gemensam grundtanke kring läxor. Efter våra litteraturstudier och vår enkätundersökning kommer vi fram till att syftet med läxor är något splittrat. Det framkommer i litteraturstudierna att det finns många olika anledningar till att ge läxor och vi kunde inte utläsa att det fanns något gemensamt syfte som gäller för alla lärare. Dock visar vår enkätundersökning att det främsta syftet med läxor är färdighetsträning. Ett problem vi stötte på var att många lärare hade svårt att ange ett främsta syfte utan de hävdade att det fanns flera likvärdiga syften till att ge läxor.

Vi tycker oss kunna urskilja att det fortfarande finns en stark läxtradition på skolorna eftersom nästan all forskning och debatt är inriktad på hur mycket tid som läggs på läxor och inte varför vi har läxor. Den nuvarande läroplanen är målstyrd och vägen för att nå målen är valfri och upp till varje lärare och det finns ingenting i Lpo 94 som förespråkar läxor. Färdighetsträning som var det främsta alternativet i vår undersökning till att ge läxor går inte att rättfärdiga utifrån Lpo 94 där lärande ska ske i samspel med andra. Många lärare verkar dock leva kvar i Lgr 80 där färdighetsträning nämns som exempel till läxor. Dessutom har lärare ofta en föreställning om hur en lärare skall vara från sina tidigare år som elever i grundskolan där läxan var ett flitigt inslag i undervisningen.

Om eleverna får färre läxor kan det bidra till att eleverna känner mer lust för skolan då de får en tydlig gräns mellan skolan och fritiden. Skolarbetet görs i skolan och följer inte med hem som ett stressmoment för hela familjen. Både vuxna och barn är trötta efter en lång arbetsdag och behöver göra andra saker än att arbeta för att koppla av och må bra.

Det vi har kommit fram till efter att ha gjort ett arbete om läxor är att det är viktigt som pedagog att veta varför vi använder oss av olika metoder. Om vi ger läxor så måste det finnas ett genomtänkt syfte som är tydligt för eleverna. Läxor kan inte bara användas för att det alltid har varit så utan det viktiga måste vara att allt vi gör är till elevens fördel. Vi har med det här arbetet velat se lärarnas syften med läxor för att veta hur vi själva ska hantera frågan när vi kommer ut i arbetslivet. Vi kan tänka oss att använda läxor som en del i lärandet men det är då viktigt att veta varför läxan ges. Ett exempel på en läxa vi kan tänka oss är läsläxa då det finns forskning som stödjer att regelbunden läsning hemma bidrar till barnens läsutveckling. Vi kan också tänka oss att ge läxor till elever som varit frånvarande för att de ska kunna komma i kapp.

Vi har nu sett att det inte finns mycket forskning kring området läxor och lärarnas åsikter om syftet med läxor är spridda. Därför är läxfrågan något som måste utredas och problematiseras i skolorna. Vi hoppas att vårt arbete kan leda till diskussion och reflektion om läxor både i skolorna och på lärarutbildningen. Det kommer att vara svårt som ny lärare att bryta den rådande läxtraditionen men vår förhoppning är att vi kan bidra till en diskussion bland kollegorna.

8 Fortsatt forskning

Efter att ha gjort den här undersökningen skulle det vara mycket intressant att undersöka om läxor bidrar till elevers lärande genom att jämför studieresultat i skolor som ger läxor med skolor som inte ger läxor. Dock inser vi svårigheten med en sådan undersökning då andra faktorer spelar in på lärandet som t.ex. barns olika förutsättningar. För att få en djupare förståelse av lärarnas syfte med läxor så hade det varit intressant att komplettera den här undersökningen med intervjuer. Det hade också varit intressant att göra samma undersökning utifrån barnens perspektiv. En annan intressant infallsvinkel är att titta på hur läromedel är uppbyggda. Om de är uppbyggda efter att ha kontinuerliga läxor t.ex. Vi hade också velat undersöka om läxfrågan ser annorlunda ut på en skola med annan pedagogisk inriktning som t.ex. Montessori. Detta var också vår tanke att göra från första början men vi fick tyvärr inte tag i en skola som ville ställa upp. Vidare hade det varit intressant att undersöka vilken typ av läxor som lärarna ger och hur de är utformade för att se om lärarnas syfte med läxor stämmer överrens med vad de faktiskt ger för hemarbete.

9 Referenser

Böcker

Alexandersson, M. (1994). *Metod och medvetande*. Göteborg

Carlgren, I., & Marton, F. (2003). *Lärare av imorgon*. Stockholm: Lärarförbundet

Claesson, C. (2002). *Spår av teorier i praktiken – Några skolexempel*. Lund: Studentlitteratur

Dovemark, M. (2004). *Ansvar – flexibilitet – valfrihet*. Göteborg

Hellsten, J.O. (1997). *Läxor är inget att orda om – Läxan som fenomen i aktuell pedagogisk litteratur*. Pedagogisk forskning i Sverige 1997 årg. 2 nr 3

Hellsten, J.O. (2000). *Skolan som barnarbete och utvecklingsprojekt En studie av hur grundskoleelevers arbetsmiljö skapas – förändras – förblir som den är*. Uppsala University Library

Lindell, E. (1990). *Läxor hemarbetets utformning och effekter -Metarapport nummer 2*. Stockholm: Skolöverstyrelsen

Längsjö, E, Nilsson, I. (2005). *Att möta och erövra skriftspråket – om läs- och skrivlärande förr och nu*. Lund: Studentlitteratur

Lärarförbundet. (2002). *Lärarens handbok, skollag, läroplaner, Yrkesetiska principer* Stockholm: Lärarförbundet

Skolöverstyrelsen. (1962) *Läroplan för grundskolan Lgr 62*. Stockholm: Kungl. Skolöverstyrelsen

Skolöverstyrelsen. (1969). *Läroplan för grundskolan Lgr 69*. Stockholm: Svenska utbildningsförlaget Liber AB

Skolöverstyrelsen . (1980). *Läroplan för grundskolan allmän del Lgr 80*. Stockholm: Liber Utbildningsförlaget

Skolverket. (1994). *Läroplan för det obligatoriska skolväsendet, förskoleklassen och fritidshemmet Lpo 94*. Stockholm

Stukát, S. (2005). *Att skriva examensarbete inom utbildningsvetenskap*. Lund: Studentlitteratur

Säljö, R. (2003). *Föreställningar om lärande och tidsandan*. Artikel i Kobran, nallen och majjen. Stockholm: Myndigheten för skolutveckling. s. 71 – 89. Hämtad från kursportalen GU LAU 300

Säljö, R. (2000). *Lärande i praktiken – Ett sociokulturellt perspektiv*. Stockholm: Prisma

Trost, J. (2001). *Enkätboken*. Lund: Studentlitteratur

Utbildningsrapporter

Jönsson, E. (2006). *Ska barn ha läxor? – En studie om läxans betydelse ur lärarens perspektiv*. Göteborgs universitet

Leo, U. (2004). *Läxor är och förblir ett skolarbete – En studie om inställningar till läxor i ett F-9 spår i grundskolan*. Malmö Högskola.

Svensson, B., & Svensson, K. (2005). *Meningen med läxor – En undersökning om läxor ur lärarens perspektiv*. Göteborgs universitet.

Tidskrifter

Lärarnas tidning Nr 21 2 december 1999

Lärarnas tidning Nr 4 24 februari 2000

Lärarnas Tidning Nr 11 31 maj – 13 juni 2002 Årgång 13

Lärarnas tidning Nr 10 21 maj – 10 juni 2004 Årgång 15

Elektroniska källor

Andreasson, J., Håkansson, D. (2006) *Höga betyg utan läxor*. Hämtad 13/11 2006
http://www.svd.se/dynamiskt/inrikes/did_12813635.asp

Folkpartiet. (2006) *Leve pluggskolan*. Hämtad 28/11 2006 från
http://www.folkpartiet.se/upload/Dokument/rapporter/levepluggskolan_fp.pdf

Kudinoff, T. (2005). *Läxor är ett brott!* Hämtad 23/11 2006 från
<http://www.aftonbladet.se/vss/forandra/story/utskrift/0,3258,706411,00.html>

Nationalencyklopedin. Hämtad 13/11 2006
http://www.ne.se/jsp/search/article.jsp?i_art_id=O236227&i_word=1%e4xa

Södegren, K. (2004). *Läxor stjälar tid från familjen*. Hämtad 1/12 2006 från
http://www.icakuriren.se/ArticlePages/200410/04/20041004140431_Administrators073/20041004140431_Administrators073.dbp.asp

Vetenskapsrådet. *Forskningsetiska principer inom humanistisk –samhällsvetenskaplig forskning*. Pdf- fil hämtad från Kursportalen GU LAU 350

Vänsterpartiet. (2006). *Fjorton punkter för en likvärdig skola*. Hämtad 28/11 2006
<http://www.vansterpartiet.se/cs-media/xyz/000032370.pdf>

Wikipedia, den fria encyklopedin. Hämtad 27/11 2006 från
http://sv.wikipedia.org/wiki/Jean_Piaget

Wikipedia, den fria encyklopedin. Hämtad 28/11 2006 från
http://sv.wikipedia.org/wiki/Lev_Vygotskij

10 Bilaga 1 - Enkätundersökning om läxor

Kön: Man Kvinna

Ålder: _____ år

Årskurs-/er du arbetar i: _____

1. Ger du dina elever läxor?

Ja Nej

Om du svarade nej, besvara fråga 2, 6 och 7. Om du svarade ja, besvara fråga 3-7.

2. Varför ger du inga läxor? _____

3. Vilken är den främsta anledningen till att du ger läxor? Kryssa i ett alternativ.

Färdighetsträning	☐
Eleverna hinner inte med allt arbete i skolan	☐
För att förbereda eleverna inför högre årskurser	☐
Eleverna ska lära sig att ta ansvar	☐
Eleverna lär sig mer	☐
Eleverna vill ha läxor	☐
Föräldrarna vill att eleverna ska ha läxor	☐
För att informera hemmet	☐
Annan orsak	☐ _____

4. Gör alla dina elever de läxor som du ger dem?

Ja Nej

5. Om du svarade nej på föregående fråga. Uppskatta hur många procent som inte gör läxan.

_____ %

6. Finns det någon organiserad läxhjälp på skolan?

Ja Nej

7. Tror du att läxorna är viktiga för att nå de nationella målen i skolan?

Ja Nej

Tack för din medverkan!